

Tutu ñaov̄i ña n̄itaa taPablo ña ti'v̄i ra kua'an nda'a n̄ivi na táku ñoo Corinto

*TaPablo tí'v̄i ra t̄o'on ña chindeé ra
n̄ivi na kándixa Jesucristo na táku ñoo Corinto*

¹ Yi'i, taPablo, kúu i ñii taapóstol ta kisa chiño noo Jesucristo, chi saá kóni Ndios, ta saquiso chiño ra yi'i. Ta táa i tutu yó'o xí'in ñani yó taTimoteo, ta tí'v̄i ndi ña xaá ña noo ndó'ó, n̄ivi na kúu nave'e Ndios xa'a ña kándixa ndó Jesucristo, ta kúu ndó n̄ivi na táku ñoo Corinto, án kúu ndó n̄ivi na táku kua'a ka ñoo ña ñó'o estado Acaya. ² Ta Ndios Yivá yó xí'in Jesucristo Taa taKá'no noo yó, ¡ná taxi ra ña koo ñava'a ini ndó! Ta, ¡ná ke'é ra ñava'a xí'in ndó!

*Xí'in t̄o'on yó'o taPablo ndát̄o'on ra
ndí yóo kua'a ní ñayo'v̄i xa xó'v̄i ra*

³ ¡Na kasa ká'no yó Ndios, taa ta kúu Yivá Jesucristo, Taa taKá'no noo yó! Ta Yivá yó Ndios ndeé ní kúndá'v̄i ini ra xini ra m̄ii yó, ta ndi'i saá k̄iv̄i chíkaa ra ndeé ini yó. ⁴ Ta saá, tá yóo tondíni, án tá yóo ñayo'v̄i xó'v̄i yó, ta Ndios chíkaa ra ndeé ini m̄ii yó. Ta Ndios ké'é ra saá xí'in yó xa'a ña kuchiño yó chikaa yó ndeé ini n̄ivi tá kómí na tondíni, án tá yóo ink̄a ña xó'v̄i na. Saá chi m̄ii ndeé ña chíkaa Ndios ini yó, kúu ña kuchiño yó chikaa yó ini n̄ivi na xó'v̄i. ⁵ Vará ndeé ní xó'v̄i yó xa'a ña ñii yóo yó xí'in

Jesucristo, ta saá tuku náki'in yó kuá'a ní ndeé va'a ini yó xa'a ña ñii yóo yó xí'in ra. ⁶ Ta saá m̄i nd̄i, tá xó'v̄i nd̄i, ta xa'a ñava'a m̄i ndó kúu ña. Saá chi ña yo'v̄i xó'v̄i nd̄i kúu xa'a ña Ndios chikaá ra ndeé ini ndó ta chindeé ra ndó'ó kaku ndó noo ña yo'v̄i xó'v̄i ndó. Ta tá Ndios chíkaá ra ndeé ini nd̄i, ta xa'a ñava'a m̄i ndó kúu ña, chi Ndios ké'é ra saá xí'in m̄i nd̄i xa'a ña ñii k̄i'va saá chikaá nd̄i ndeé ini ndó'ó. Ta saá tá xó'v̄i ndó ñii k̄i'va ndatán xó'v̄i m̄i nd̄i, ta kúchiño ndó va'a vivii kundeeé ini ndó xí'in ñayó'o. ⁷ Ndixa ndáa ini nd̄i ndó'ó ña kútu ndíkõn ndó yich̄i Jesucristo ta õn sandakoo ndó yich̄i ra. Saá chi kúndaá ini nd̄i ñayó'o: tá yo'v̄i xó'v̄i ndó ndatán yo'v̄i xó'v̄i nd̄i, ta saá Ndios chikaá ra ndeé ini ndó ndatán chíkaá ra ndeé ini nd̄i.

⁸ Nañani yó xí'in náki'va yó, kóni nd̄i ña kúndaá ini ndó xa'a ña ndeé ní n̄ixó'v̄i nd̄i k̄iv̄i n̄ix̄iyo nd̄i ñoo estado Asia. Yo'v̄i ní n̄ix̄iyo ña n̄ixó'v̄i nd̄i, tãnda n̄itõndaá nd̄i ña õn kundeeé ka nd̄i, níkúu, saá ví n̄ixó'v̄i nd̄i. Ta õn vása ní-xani ka s̄inj̄i nd̄i ña kutaku nd̄i noo ña n̄ixó'v̄i nd̄i. ⁹ Xa nda kúndaá ini nd̄i ña ndixa k̄iv̄i nd̄i, níkúu. Saá n̄ixó'v̄i nd̄i xa'a ña sakuá'á nd̄i ña nda lo'o õn kúndaá ini nd̄i ndí xí'in ndeé m̄i nd̄i kúchiño sakaku xí'in m̄i nd̄i, ta nda víka, sakuá'á nd̄i ña va'a ndáa ini nd̄i Ndios, ta ta sánataku n̄iv̄i na n̄ix̄i'j̄i. ¹⁰ Ndixa Ndios xa sakaku ra m̄i nd̄i noo ña ȳiyo n̄ix̄iyo k̄iv̄i nd̄i, níkúu, ta vitin ndíkõn ra sákaku tuku ra nd̄i'j̄i. Ta ndáa ini nd̄i ña sakaku ra nd̄i'j̄i ñii ñii k̄iv̄i ña vaxi. ¹¹ Ta ndó'ó, tá ndíkõn ka ndó ndúkú ndó noo Ndios ña chindeé ra nd̄i'j̄i, ta saá ñii ñii k̄iv̄i ña vaxi Ndios sakaku ra nd̄i'j̄i noo ña ȳiyo k̄iv̄i nd̄i. Tá kuá'a ní ndó'ó ná koo

ndó ndukú ndó noo Ndios xa'a ndi'i, ta saá koo ku'a ní nivi taxi na ña táxa'vi ña'á nda'a Ndios xa'a ñava'a ke'é ra xí'in ndi.

TaPablo ndát'o on ra ndachun on vása ní-xa' an ra

kivi kachí ra ko'on ra koto ra nivi na kándixa Jesucristo na táku ñoo Corinto

¹² Ta ña sákutú ini ndi xí'in ñasii kúu ña xini ndi ndí vivii xitaku ndi xí'in nivi na ndikon yichi ñoyivi, ta ndixa vivii ka xitaku ndi xí'in ndó'ó, nivi na ndikon yichi Jesucristo. Ta on sivi ñandichí sini nivi kúu ña taxi xitaku ndi saá, ta ñava'a ña saní'i Ndios nda'a ndi kúu ña taxi vivii xitaku ndi noo ndó'ó ta noo ndi'i nivi. ¹³ Ta xa'a ñayó'o, noo ndi'i tutu ña táa ndi ta tí'vi ndi xa'a ña nda'a ndó, ta on vása táa ndi to'on ña on kúchiño ndó ka'vi ndó, ni on kúchiño ndó kundaa ini ndó. Ta vará, vitin kumanj lo'o ña kundaa ini ndó, ta ndati i ndí kivi ña vaxi tondaa ndó ña kundaa va'a ini ndó ndí ndixa kúu ndi nivi na ndaa ta na ndino'o ini. ¹⁴ Ta saá kivi ndikó Jesucristo ñoyivi yó'o, ta ndó'ó xa tondaa ndó ña ndixa kundaa va'a ini ndó ndí yoo xa'a ña kanoo síkón ñato'ó ndó noo ndi'i, ta ñii ki'va saá yoo xa'a ña kanoo síkón ñato'ó ndi noo ndó'ó.

¹⁵ Ta yi'i, xa'a ña ndaa ini i ndí ndixa saá ná kundivi ndi'i ñayó'o, ña ndixa xani sini i kúu ña ko'on i koto i ndó'ó ovi yichi, níkúu. Ta saá nda ovi yichi naki'in ndó ñava'a nda'a Ndios xa'a ña ndato'on i to'on ra xí'in ndó, níkúu. ¹⁶ Saá chi ñanoó xani sini i ndí kivi kee i ko'on i nda ñoo estado Macedonia, ta ko'on i chí yichi ña yá'a ñoo Corinto xa'a ña xa'a i koto i ndó'ó ta kindoo i lo'o kivi xí'in ndó. Ta saá kivi kee i ñoo Macedonia ta

ndikó ĩ, ta saá ya'a tuku ĩ chí ñoo Corinto xa'a ña koto tuku ĩ ndó'ó, níkúu. Chi xani sĭni ĩ ndí ndó'ó kuchiño ndó chindeé ndó yĭ'ĭ xa'a ña ndikó ĩ no'o ĩ estado Judea, níkúu. Saá xani sĭni ĩ ke'é ĩ, ta on vása ní-kuchiño kasa ndivi ĩ ña. ¹⁷ Ta saá ni, ¿án xani sĭni ndó ndí on sĭví ña ndino'o ini ĩ kúu ña xani sĭni ĩ xaá ĩ ñoo ndó koto ĩ ndó'ó? ¿Án xani sĭni ndó ndí ndatán yóo ñii taa ta ovi yu'u, ta ndíkõn yichĭ ñoyívi yó'o, saá yóo ĩ noo ndó? Chi ta ovi yu'u yó'o ká'an ra: "Ndixa ke'é ĩ saá", ta yá'a ñii káni lo'o ta kama násama ini ra, ta tuku ká'an ra: "Ó'on, on ke'é ĩ saá", ta taa yó'o on sĭví taa tandaa kúu ra chi on vása kisa ndivi ra to'on ña ká'an ra. ¹⁸ Ndixa Ndios kúu taa tandaa, ta mĭi Ndios yó'o ndákuiin ra xa'a ndĭ ndí on sĭví nĭvi na ovi yu'u kúu ndĭ. Ta nda víka, ndixa kúu ndĭ nĭvi nandaa na kisa ndivi to'on ká'an. ¹⁹ Saá chí nañani yó tãTimoteo xĭ'in tãSilvano ta xĭ'in yĭ'ĭ nĭka'an ndoso ndĭ noo ndó xa'a Jesucristo, taa ta kúu Sa'ya Ndios. Ta on sĭví taa ta ovi yu'u kúu Jesucristo. Ta ndi'i saá kĭvĭ ká'an ra ñandaa, ta ndixa kisa ndivi ra to'on ña ká'an ra. ²⁰ Ta xĭ'in ña ke'é Jesucristo, xa kũndivi ndi'i saá to'on ña kĭndo Ndios xĭ'in nĭvi kujya xĭna'á. Ta vitin xa'a ña táku ndĭ ini Jesucristo, ndixa yóo yu'ú ndĭ xĭ'in Ndios, ta xa'a ñayó'o chínóo síkón ndĭ ñato'ó Ndios. ²¹ Ta Ndios taxĭ ra ndí ndó'ó xĭ'in mĭi ndĭ ñii yóo yó xĭ'in Jesucristo ta kũtũ ndíkõn ndi'i yó yichĭ ra. Ta Ndios xĭ'in Nímã ra sãkuiso chiño ra mĭi yó ña kasa ndivi yó chiño ra. ²² Ta ndatán yóo tonĭ ña kómĭ kitĭ, ña sáná'a káxĭn noo nĭvi yu kúu xito'o rĭ, saá yóo Nímã Ndios xĭ'in yó. Saá chí ña táku Nímã Ndios ini yó kúu ña sáná'a

káxín ndí m̄ji yó kúu yó sa'ya Ndios. Ta ña táku Níma Ndios ini yó kúu ña kisa ndaa ndí ndixa naki'in yó ndi'i ñava'a ña kindo Ndios taxi ra nda'a sa'ya ra.

²³ Ta ndúkú j̄ noo Ndios ña ndakuijn ra xa'a j̄ ndí ndixa kúu to'on ña káchí j̄ saá: xa'a ña kí'vi ní ini j̄ xini j̄ ndó'ó kúu xa'a ña on vása ní-xaa j̄ koto j̄ ndó'ó ñoo Corinto kivi saá. Saá chi ndixa ni-xiin j̄ ka'an j̄ to'on ña satakué'e ini ndó. ²⁴ Ta m̄ji ndí, on vása yóo ini ndí kuu ndí n̄ivi na ndasaá kuiti ka'nda chiño noo ndó ndasaá xini ñó'ó kasa ndivi ndó ñii ñii chiño xa'a Jesucristo. Ta nda víka, ñii káchí ndíkõn ndí kisa chiño ndí xí'in ndó xa'a ña ná koo ñasij̄ ini ndó. Saá chi xa'a ña ndino'o ini ndó kándixa ndó Jesucristo kúu ña kútũ ndíkõn ndó yichí ra, ta on sandakoo ndó ña.

2

¹ Ta saá xa'a ña ni-xiin j̄ sakuchuchú j̄ ini ndó'ó xí'in to'on kue'e, kúu ña chikaa ini j̄ ndí on xaa j̄ koto j̄ ndó'ó. ² Chi táná níxaa j̄ noo ndó ta ndato'on j̄ xí'in ndó to'on ña sakuchuchú ini ndó'ó, níkúu, ta, ¿yu kúu n̄ivi kuchiño ndasa sij̄ ini j̄, níkúu? Ta ndixa on koó inkã n̄ivi kuchiño ke'é saá. ³ Ta saá on vása ní-xaa j̄ noo ndó, ta xani sinij̄ ndí va'a ka'aa j̄ noo tutu ña ti'ví j̄ ta nijxaa ña nda'a ndó. Ta tá va'a chikaa so'o ndó to'on ña ndato'on j̄ xí'in ndó noo tutu, ta saá kivi xaa j̄ noo ndó, ta on koo ka'aa ña kuchuchú ini j̄ konij̄ ndó'ó kivi saá, ta va'a kunakaa ka'aa ñasij̄ ini j̄ konij̄ ndó'ó. Ta ndixa ndaa ini j̄ ndí ñii káchí ndó'ó kusij̄ ini ndó xí'in j̄. ⁴ Tá mií nijxyo j̄ n̄itaa j̄ tutu yó'o ña xa naki'in ndó, ta n̄indi'i ní ini j̄ xa'a ndó, ta n̄ita'vi níma j̄, ta xaku j̄ xí'in ña

n̄ixitā kūa'a ní tán̄ōō ī xa'a ndó. Ta ɔn̄ s̄iví xa'a ña sakuchuchú ī ini ndó kúu ña n̄itaā ī ña, ta xa'a ña kóni ī kundaā ini ndó ndí ndeé ní kí'vi ini ī xini ī ndó'ó kúu ña n̄itaā ī ña.

TaPablo ndát̄o'on ra xí'in̄ n̄ivi na kándixa Jesucristo ña kasa ká'no ini na xa'a ñiī t̄a t̄a ke'é ña ɔn̄ vá'a

⁵ Ta yóo ñiī t̄at̄á'an ndó t̄a xa ke'é ña ɔn̄ vá'a, ta xa'a ñayó'o sakuchuchú ra ini ī, ta ɔn̄ s̄iví kuiti yí' ī kúu t̄a t̄a sakuchuchú ra ini, ta saá tuku sakuchuchú ra ini ndi'i ndó'ó. (Xí'in̄ t̄o'on yó'o ña ká'an̄ ī xa'a ra, ɔn̄ s̄iví t̄o'on ña sáya'a m̄i ī ká'an̄ ī kúu ña.) ⁶ Ta saá vitin xa vá'a, ta ɔn̄ saxo'v̄ī k̄a ndó ra. Saá chí kūa'a ní ndó'ó xa saxo'v̄ī ndó ra xa'a ña ɔn̄ vá'a ke'é ra. ⁷ Ta vitin ndixa xinī ñó'ó kasa ká'no ini ndó xa'a t̄ayó'o noo ña ɔn̄ vá'a ke'é ra, ta k̄a'an̄ ndó xí'in̄ ra ña ndasa v̄a'a ndó ini ra, k̄o t̄o ña kuchuchú ní ini ra, ñayó'o t̄ondaā ña kundeé ña noo ra. ⁸ Ta saá xáku ndá'v̄ī ī noo ndó ña tuku saná'a káxín ndó noo ra ña ndixa kí'vi ini ndó xini ndó ra. ⁹ Tutu ña n̄itaā ī ña n̄ixaā noo ndó ña n̄aki'in̄ ndó, x̄ikuu xa'a ña x̄ito ndoso ī ndó'ó ña kundaā ini ī án ndixa v̄a'a chikaā so'o ndó ña ndúkú ī noo ndó ta kasa ndivi ndó ndi'i ña. ¹⁰ Ta tá yóo n̄ivi na kisa ká'no ini ndó'ó xa'a, ta yí' ī, ñiī kí'va saá kisa ká'no ini ī xa'a n̄ivi yó'o. Vará ɔn̄ vása xinī ī án ndixa n̄ivi yó'o ke'é na ña ɔn̄ vá'a xí'in̄ ī, ta saá ni, xa k̄isa ká'no ini ī xa'a na, ta m̄i Jesucristo xini ra ndí ndixa xa ke'é ī saá. Ta xa'a ña chindeé ī m̄i ndó kúu ña ke'é ī saá, ¹¹ chí n̄i-xiin̄ ī taxī ndí ñaním̄a ndiv̄a'a ká'no Satanás sandá'v̄ī ña m̄i yó. Chí kúndaā ini yó ndí ním̄a ndiv̄a'a yó'o

kútoo ní ña ké'é ña ndi'i noo ña on vá'a xí'in mji yó.

Tò'on yó'o ká'an ndí ndí'i ní ini tqPablo chi on koo tqTito yoo ñoo Troas

¹² Tá nixaaḡ ñoo Troas xa'a ña ka'an ndosoḡ to'on va'a xa'a Jesucristo noo nivi, ta xa kundaa iniḡ ndí Jesucristo xa naḡoná ra yichḡ nooḡ xa'a ña kuchiño ke'éḡ saá. ¹³ Ta saá ni, ndí'i ní iniḡ, chi ni-nan'iiḡ ñani yó tqTito ñoo yó'o. Ta saá nḡndayiiḡ nivi na kándixa Jesucristo ñoo Troas, ta keeḡ ndikóḡ, ta kixaaḡ ñoo estado Macedonia yó'o.

Xí'in to'on yó'o tqPablo ká'an ra to'on ña táxi ña táxa'vi ña'á nda'a Ndios

¹⁴ ¡Vitin táxi ndiḡ ña táxa'vi ña'á nda'a Ndios! Saá chi taxi ra ña ñii yóo ndiḡ xí'in Jesucristo, ta ndatán yóo nivi na kua'an ndíkon sataḡ taḡ taká'noḡ ta xa kundeé noo nivi na kani tá'an xí'in ra, saá yóo mji ndiḡ, ta kua'an ndiḡ sataḡ ra noo xíto kua'a ní nivi kua'an ndiḡ. Ta ña sakuḡta ní'nó ndiḡ to'on va'a xa'a Jesucristo, ndatán yóo sikoḡ ña támi ní xá'an, ta xita ní'nó ña ndi'i saá xiiña, saá yóo ña. ¹⁵ Ta noo Ndios, yóo ndiḡ ndatán yóo sikoḡ to'on va'a xa'a Jesucristo ña támi ní xá'an. Ta sikoḡ yó'o xita ní'nó ña noo ndi'i nivi, án nivi na kua'an yichḡ noo sákaku Ndios kúu na, án nivi na kua'an yichḡ noo ndi'i xa'a na kúu na. ¹⁶ Ta noo nivi na kua'an yichḡ noo ndi'i xa'a na, sikoḡ yó'o ndatán yóo tachḡ ña xá'an tá'yí ta xá'ni ña, saá yóo ña. Ta noo nivi na kua'an yichḡ noo sákaku Ndios na, ta sikoḡ yó'o ndatán yóo tachḡ ña xá'an támi ta táxi ña kutaku ndino'o na, saá yóo ña.

¡Ta ndixa on koó n̄ivi na ndasaá kuiti xí'in ndee m̄ji na kúchiño kasa ndivi na chiño ña ka'an ndoso na to'on Ndios noo n̄ivi, chi chiño yo'vi ní kúu ña! ¹⁷ Ta yóo sava n̄ivi na on vása xí'in ña ndino'o ini na ká'an ndoso na to'on Ndios, ta kuiti xa'a ña kóni na ki'in ya'vi na kúu ña ká'an ndoso na to'on Ndios. Ta m̄ji nd̄i, on vása ké'é nd̄i ndatán ké'é n̄ivi yó'o. Nda víka, Ndios xín̄i ra ndí xí'in ña ndino'o ini nd̄i ká'an ndoso nd̄i to'on ra. Saá chi m̄ji Ndios t̄i'vi ra nd̄i'j̄i kasa ndivi nd̄i chiño ra, ta m̄ji nd̄i ñii yóo nd̄i táku nd̄i xí'in Jesucristo.

3

*To'on yó'o ká'an ña xa'a
to'on xa'a ña kindoo Ndios xí'in n̄ivi*

¹ ¿Án xáni sin̄i ndó ndí xí'in to'on yó'o tuku kixá'á nd̄i kisa ká'no xí'in m̄ji nd̄i? ¡On vása saá! Vará yóo sava n̄ivi na xín̄i ñó'ó tutu ña ndákuiin xa'a na, ta ndó'ó xín̄i kaxín ndó nd̄i'j̄i, ta on vása xín̄i ñó'ó nd̄i tutu ña taa ndó'ó án ña taa ink̄a n̄ivi, ña ndákuiin ña xa'a nd̄i. ² Saá chi m̄ji ndó ndatán yóo tutu ña n̄ika'ȳi noo ním̄a nd̄i, saá yóo ndó. Ta on s̄iví ña se'é noo n̄ivi kúu ña ká'an to'on tutu yó'o, chi ndatán yóo tutu ña xito ndi'i n̄ivi ta ká'vi na ña, saá yóo ña táku ndó noo n̄ivi. ³ Ta ndó'ó, xa'a chiño ña xa k̄isa ndivi nd̄i noo ndó, xa nd̄u ndó n̄ivi na kándixa Jesucristo ta ndík̄on ndó yich̄i ra. Ta ndatán yóo tutu ña ndákuiin xa'a chiño ña k̄isa ndivi nd̄i xí'in ndó, saá yóo ña ndasaá táku ndó yich̄i Jesucristo vitin. Ta tutu yó'o kúu ña n̄itaa m̄ji Jesucristo, ta on vása ní-taa ra xí'in tinta, chi Ním̄a m̄ji Ndios, taa

t̄a ndino'o t̄aku, kúu ña ka'yi ña'á. Ta on vása ní-ka'yi ña noo yuu, chi ñika'yi ña noo níma m̄i ñivi.

⁴ Ta xa'a ña ñii yóo ndi xí'in Jesucristo, Ndios táxi ra ndí ndáa ini ndi ndí ñandixa kúu ñayó'o.

⁵ Ta kuiti m̄i ndi on vása kómí ndi ndee kasa ndivi ndi chiño Ndios, ta m̄i Ndios táxi ra ndee ra ña kúchiño kasa ndivi ndi chiño yó'o. ⁶ Ta xa'a ña Ndios xa taxi ra ndee ra xí'in ñandíchi ra nda'a ndi, vitin xa ti'va ndi ña va'a kisa chiño ndi noo ra, chi vitin kisa chiño ndi ndatán káchí to'on ñaxaá ña kindoo Ndios xí'in ñivi, ña káchí ndasaá kuchiño ñivi kutá'an va'a na xí'in Ndios. Ta ñaxaá yó'o on sivi ndayí ña ñika'yi noo yuu xina'á kúu ña, chi ndayí yó'o káchí ña ndí ndi'i ñivi xini ñó'ó kivi na xa'a ña on vá'a ke'é na. Ta ñaxaá ña kindoo Ndios xí'in ñivi ká'an ña ndí Níma Ndios ña t̄aku ini ñivi na kándixa Jesucristo kúu Níma ña táxi kutaku ndino'o na ndi'i saá kivi.

⁷ Kuiya xina'á taMoisés ñaki'in ra ndayí Ndios ta ñayó'o ñika'yi ña noo yuu. Ta ndayí yó'o xá'nda chiño ña ndí xini ñó'ó kivi ndi'i ñivi na on vása kisa ndivi ndi'i ña. Ta saá ni, xí'in ndee ká'no ña livi yé'e ña kaku noo Ndios kixaa ndayí yó'o noo yuku noo ñixiyo taMoisés. Ta ña ndee ñiye'e yó'o taxi ña ndí ndi'i m̄i noo taMoisés ñiye'e ní ña, ta xa'a ña kindoo ña yé'e yó'o noo ra, naIsrael on vása ní-kuchiño na koto káxín na noo taMoisés. Ta saá ni, ña yé'e ña ñixiyo noo ra kuee kuee ñinda'va ndi'i ña. Vará ña ká'no ní ta livi ní yé'e kúu ndee ña kixaa xí'in ndayí Ndios ña ñaki'in taMoisés kuiya xina'á, ⁸ ta ña ká'no ní ka kúu ndee ña livi ní ña kixaa

xí'in to'on ñaxaá ña kindoo Ndios xí'in ñivi, ña ká'an ndasaá kúchiño ñivi naki'in na Níma Ndios kutaku ña ini na. ⁹ Ndeé ní ká'no ñava'a livi xikuu to'on ña naki'in taMoisés xina'á, vará káchí ña ndí ndi'i ñivi xini ñó'ó kivi na xa'a kuachi na. Ta ña ndeé ní ká'no ta va'a ní ka kúu to'on xaá, ña káchí ndasaá Ndios sánduu ra yó ñivi na ndii, na on koo kuachi ndiso noo ra. ¹⁰ Ndeé ní ká'no ñava'a livi xikuu to'on Ndios ña naki'in taMoisés xina'á, ta vitin ndeé ní ka ká'no livi kúu to'on va'a xaá ña kindoo Ndios xí'in ñivi. ¹¹ Vará ña ndeé ní va'a ká'no livi xikuu ndayi Ndios ña naki'in taMoisés xina'á, ta ndee ndayi yó'o on vasa ní-kundeé ña koo ña ndi'i saá kivi. Ta saá ndixa ña ndeé ní ka va'a ká'no livi kúu ñaxaá ña kindoo Ndios xí'in ñivi, chi ñayó'o kundeé ña koo ña ndi'i saá kivi ña vaxi.

¹² Ta xa'a ña ndaa ini ndi ndi nda ñii kivi on ndi'i xa'a ñaxaá yó'o ña kindoo Ndios xí'in ñivi, on vasa yí'vi ndi, ta ká'an ndoso kaxin ndi to'on Ndios noo ñivi. ¹³ On vasa ké'é ndi ndatan ké'é taMoisés, chi tayó'o xindasi noo ra xí'in tikoto, ña ni-taxi koto naIsrael ña yé'e noo ra, ta ña yé'e yó'o lo'o lo'o ndi'i xa'a ña. ¹⁴ Ta ndatan yoo tikoto ña xindasi noo taMoisés, saá yoo ña sasi noo naIsrael, ña on vasa taxi ña kundaa ini na ñandaa Ndios. Ta saá nda kivi vitin, tá ká'vi na to'on ña kindoo Ndios xí'in naIsrael xina'á, ta on vasa kúchiño kundaa ini na yukia kóni kachí ña ká'vi na, chi ndasaá kuiti Jesucristo kúu ta kúchiño kindaa ña sasi noo ña kundaa ini naIsrael ñandaa Ndios. ¹⁵ Tanda kivi vitin, tá ká'vi naIsrael to'on Ndios ña nitaa taMoisés xina'á, ta ndatan yoo tikoto ña ndasi, saá yoo ña

sási ini na, ta ɔn vása táxi ña kandixa na ñandaa.
 16 Ta saá tá nivi naIsrael kándixa na Jesucristo,
 ta ndixa mji ra kíndaa ra ña sási ini nivi yó'o.
 17 Saá chi Jesucristo Taa tąKá'no noo yó ñii kúu
 ra xí'in Níma Ndios. Ta xa'a ña táku Níma Ndios
 ini nivi na kándixa Jesucristo, ɔn vása táku ka na
 tixin ndee ña ɔn vá'a, ta kómí na ndee ña táku
 ndíka na yichi ra. 18 Ta saá ndi'i mji yó nivi na
 ndíkɔn Jesucristo, ɔn vása yóo ka yó ndatán yóo
 nivi na táku xí'in ña ndási noo na. Ta nda víka,
 ndatán yóo ñii yutátá ña yé'e xí'in ndee ká'no
 ña livi Ndios, saá yóo mji yó. Ta Níma Ndios ñii
 ñii kivi ndása va'a ka ña mji yó, ta náki'in ka yó
 ndee ñava'a ká'no livi Ndios xa'a ña tɔnda yó
 nduu yó ndatán yóo Jesucristo.

4

1 Xa'a ña ká'no ini Ndios, ke'é ra ñava'a xí'in
 mji ndi, ña kúu ña sakuiso chiño ra ndi'i kasa
 ndivi ndi chiño noo ra. Ñakán kía ɔn vása
 náka ini ndi. 2 Ta xa chika ña ini ndi ña nda
 lo'o ɔn ke'é ndi ña ɔn vá'a ña sakuka'an noo ndi,
 ni ɔn vása ké'é se'é ndi ña ɔn vá'a, ni ɔn vása
 sándá'ví ndi nivi xí'in tɔ'on vatá, ta nda lo'o ɔn
 vása násaka ndi tɔ'on Ndios xí'in tɔ'on vatá. Ta
 nda víka, mji Ndios ndákuiin ra xa'a ndi ña kuiti
 ká'an ndi tɔ'on ndaa. Ta xa'a ñayó'o ndi'i nivi
 kúchiño kandixa na tɔ'on ña ká'an ndi, chi xini
 na ndi nivi nandaa kúu ndi. 3 Ta sava nivi ɔn
 vása kúnda ini na tɔ'on Ndios ña ká'an ndoso
 ndi noo na, chi yóo ña sási ini na, ta nayó'o kúu
 nivi na ndíkɔn ku'a'an yichi noo ndi'i xa'a na.
 4 Ta nivi yó'o na ɔn xin kandixa tɔ'on Ndios,
 yóo na ndatán yóo nivi nakuáá nduchú noo. Saá

chi Satanás ña xá'nda chiño ñoq̄ yichì ɔn vá'a ñoyívi yó'o, sási ña ini na. Ta xa'a ñayó'o ɔn vása kúchiño na kundaa ini na to'on va'a xa'a Jesucristo, vará to'on yó'o ndátan yóo ño'ɔ livi ña yé'e ñoq̄ naa ñoó, saá yóo ña. Ta to'on yó'o ká'an ña xa'a Jesucristo, ta kómí ndi'i ndeɛ ká'no ña livi yé'e, chi ñii kúu ra xí'in Ndios. ⁵ Ta saá, kivi ká'an ndoso ndi to'on ñoq̄ ndó, ta to'on ña ká'an ndi ɔn sivi xa'a ña kasa ká'no xí'in mii ndi kúu ña, ta kuiti ká'an ndi xa'a ña kasa ká'no ndi Jesucristo, ta ndátot'on ndi ndí Jesucristo kúu Ta ta ká'no ñoq̄ ndi'i ña yóo ñoyívi. Ta ndátot'on ndi xí'in ndó ndí kúu ndi nivi na kisa chiño ñoq̄ ndó, ta ké'é ndi saá xa'a ña kí'vi ní ini ndi xini ndi Jesucristo. ⁶ Kuyá xina'á ní Ndios xa'nda chiño ra, kachí ra saá: “Ñoq̄ naa ní, ná koo ña yé'e”, saá kachí ra. Ta vitin mii Ndios yó'o kúu ta ta sánaye'e nima yó, ta ña yé'e yó'o táxi ña xini yó ndeɛ ká'no ña livi yé'e ña kaku ñoq̄ Ndios. Saá chi xini yó Jesucristo, ta kómí mii ndeɛ ká'no ña livi yé'e Ndios.

To'on yó'o ká'an ndí Ndios kúu ta ta táxi ndeɛ nda'a nivi ña vivii kutaku na yichì Jesucristo

⁷ To'on va'a xa'a Jesucristo ndátan yóo ñakuiká, saá yóo ña. Ta ndi'i mii yó na kándixa to'on yó'o, ndátan yóo kisi ño'ɔ ñoq̄ ñó'o ñakuiká yó'o, saá yóo yó. Ta saá sáná'a káxin yó ndi ndeɛ va'a ña kómí yó ɔn sivi ndeɛ mii yó kúu ña, ta ndeɛ ña táxi Ndios nda'a yó kúu ña. ⁸ Ta saá mii ndi, vará yóo ku'a ní tondó'ó xó'vi ndi, ta kúndeé ndi ñoq̄ ña. Vará yóo ku'a ní tondíni ñoq̄ ndi, tãda ɔn vása kúndaa ini ndi ndasaá kaku ndi ñoq̄ ñayó'o, ta saá ni, ɔn vása sãdakoo

ndi ndáti ndi ndí Ndios chindeé ra ndi'i. ⁹ Vará nivi sáxo'vi ní na mji ndi xa'a ña ká'an ndoso ndi to'on xa'a Jesucristo, ta ndixa on vása yóo mató'on ndi, chi Ndios nda ñii kivi on vása sándakoo ra mji ndi. Vará nivi sákoyo na ndi'i nda noo ño'o, ta saá ni, on ta'an sandi'i na xa'a ndi. ¹⁰ Ta ndi'i saá xiiña noo ku'a'an ndi xa'a ña kisa ndivi ndi chiño Jesucristo, yóo ña yo'vi xó'vi yiki koñu ndi, ta ñayó'o táxi ña kúnda'a ini ndi ndí ñii yóo ndi xí'in Jesucristo, ta'a ta nixo'vi ní ta nixi'i ra xa'a kuachi ndi. Ta vitin xí'in ña xó'vi ndi sáná'a ndi ndí Jesucristo ndixa táku ra ini ndi, chi ndee ña kómí yiki koñu ndi kúu ña káku noo ra. ¹¹ Ta mji ndi, vará táku ka ndi ñoyívi yó'o, ta ndi'i saá kivi táxi xí'in mji ndi ña kivi ndi xa'a Jesucristo. Ta saá sáná'a káxín ndi noo nivi ndí Jesucristo ndixa táku ra ini ndi, ta ndee ña kómí yiki koñu ndi kúu ña káku noo ra. ¹² Ta saá kúnda'a ini ndi ndí xa'a ña kisa ndivi ndi chiño ña sakuiso Ndios ndi'i kúu xa'a ña xó'vi ní ndi nda xa yóo ña kivi ndi. Ta saá ni, xa'a ña xó'vi ndi saá, ndó'ó kandixa ndó to'on va'a xa'a Jesucristo, ta vitin táku ndino'o ndó noo Ndios chi Jesucristo táku ra ini ndó.

¹³ Ñii xiiña noo to'on Ndios ña nita na xina'á, ñii ta nika'an ra, káchi ra saá: "Kandixa i Ndios, ñakán kía nika'an i to'on xa'a ra", káchi ra. Ta ñii ki'va saá mji ndi kándixa ndi Ndios, ta saá ká'an ndoso ndi to'on ra noo nivi. ¹⁴ Saá chi xini ndi ndí Ndios, ta'a ta sanatakú Jesucristo, ñii ki'va saá kivi ña vaxi sanatakú ra ndi'i noo ña nixi'i ndi. Ta saá naki'in ra mji ndi xí'in ndó'ó ña ko'on yó xí'in ra ta kutakú yó noo ra ndi'i saá kivi. ¹⁵ Ta vitin ndi'i ña xó'vi ndi kúu xa'a ña kí'vi ini ndi

xíni ndi ndó'ó. Saá chi ñava'a ña ké'é Ndios xa'a ña sakaku ra ñivi, ñayó'o xita ní'no ña ño ku'a ní ñivi, ta náki'in na ña. Ta saá ví'í ní ñivi taxi na ña táxa'vi ña'á nda'a Ndios xa'a ñava'a náki'in na, ta chinóo síkón ní na ñato'ó Ndios.

¹⁶ Ñakán kía on vása nákava ini ndi. Vará yíkí koñu ndi ñii ñii kivi kuee kuee ku'a'an ndi'i xa'a ña, ta ñii ñii kivi Ndios ndása xaá ra ndeë níma ndi. ¹⁷ Ta kúnda'a ini ndi ndí ña xó'vi ndi xa'a Jesucristo ñoyívi yó'o ña válí kuiti kúu ña, ta kama ya'a ña. Ta ña xó'vi ndi nda lo'o on vása kútá'an ñayó'o xí'in ña livi va'a ña ná'no ña yóo ñoyívi ñino ño kutaku ndi ndi'i saá kivi ña vaxi, ta nda ñii kivi on ndi'i xa'a ñava'a yó'o. Ta ñava'a ñoyívi ñino kuu ña ná'no ní ka ño ndi'i ña on vá'a xó'vi ndi ñoyívi yó'o. ¹⁸ Ñakán kía on vása ndíni ndi xíni ndi ña kúu kuenda ñoyívi yó'o, ña kúu ña xito ndi xí'in nduchú ño ndi, chi ñii kivi ndi'i xa'a ñayó'o. Ta ndixa ndíni ndi xíni ndi ña kúu kuenda ñoyívi ñino, ña kúu ña on vása xito ndi xí'in nduchú ño ndi, chi ñayó'o nda ñii kivi on ndi'i xa'a ña.

5

¹ Ta ndatán yóo ve'e mandiado ño táku yó lo'o kivi, saá yóo yíkí koñu yó kivi táku yó ñoyívi yó'o. Ta xíni yó ndí ñii kivi vaxi ndi'i xa'a yíkí koñu yó yó'o. Ta saá ñoyívi ñino naki'in yó yíkí koñu yó xaá ña kundeé koo ndi'i saá kivi. Ndios kúu ta ta kasa va'a yíkí koñu yó ña xaá yó'o, ta on sivi ñivi kúu na kasa va'a ña. ² Ta kivi táku ka yó ñoyívi yó'o, ta xikan ini yó, chi kútoo ní yó ña nasama yó ña kutaku yó xí'in yíkí koñu yó

ña xaá ñoyívi ñino. ³ Ta ndatán yóo ña sandakoo yó tikoto yata ta kundixin yó tikoto xaá, saá koo kivi naki'in yó yiki koñu yó xaá ña kutaku yó ñoyívi ñino. Ta xa'a ña naki'in yó yiki koñu yó xaá, níma yó on kutaku yalá ña ñoyívi ñino. ⁴ Ta ñoyívi yó'o yiki koñu yó, yóo ña ndatán yóo ve'e mandiado noo taku yó. Ta vará tana yó xí'in ña yov'i xov'i yó ñoyívi yó'o, ta saá ni, on xiin yó kivi yó ta sandakoo yó yiki koñu yó ñoyívi yó'o ña kindoo vichi níma yó. Ta ndixa ña kóni yó kúu ña kundixin yó yiki koñu xaá ña naki'in yó ñoyívi ñino. Ta kivi saá on kukomí ka yó yiki koñu ña xini ñó'ó kivi, ta ndi'i saá kivi kutaku ndino'o yó xí'in yiki koñu xaá ña nda ñii kivi on ndi'i xa'a. ⁵ Ta xa'a ña kutaku xaá yó saá, kúu xa'a ña Ndios kisa va'a ra mii yó, ta xa taxi ra Níma ra kutaku ña ini yó. Ña taku Níma Ndios ini yó vitin kúu ña kisa ndaa ndi ndixa naki'in yó ndi'i ña kindoo Ndios taxi ra nda'a yó.

⁶ Ta saá ndi'i saá kivi ndaa ini yó Ndios, ta xini yó ndi ndi'i kivi tá taku ka yó xí'in yiki koñu yó ñoyívi yó'o, ta on ta'an tondaa yó kutaku yó ñoyívi ñino xí'in Ndios. ⁷ Ta kivi taku ka yó ñoyívi yó'o, vará on kuchiño koto yó Jesucristo xí'in nduchú noo yó, ta xí'in ña ndaa ini yó ra, taku yó ndikon yó yichi ra. ⁸ Ta xa'a ña ndaa ini yó Jesucristo, xani sini yó ndi va'a ka ná sandakoo yó yiki koñu yó ñoyívi yó'o, ta ko'on yó kutaku yó xí'in ra ñoyívi ñino. ⁹ Ta saá, ndixa ña xini ñó'ó ní ka noo yó kúu ña ké'é yó ña sákusii ini Ndios, án kivi taku ka yó ñoyívi yó'o, án kivi taku yó ñoyívi ñino. ¹⁰ Chi ñii kivi ndi'i yó koni

ñó'ó kuita yó ñoḡ Jesucristo ña kasa nani ra xa'a kuachi yó, ta kivi saá ñii ñii yó naki'in yó ndasaá yóo ña kisa ndivi yó kivi xitaku yó xí'in yiki koñu yó ñoyivi yó'o, án ñava'a xikuu ña, án ña on vá'a xikuu ña kisa ndivi yó.

Nivi na kándixa Jesucristo ndiso chiño na xí'in ña chindeé na nivi ña nakutá'an va'a na xí'in Ndios

¹¹ Xa'a ña kúndaḡ ini ndi ndí ndi'i nivi xini ñó'ó taxi na ñato'ó ní nda'a Ndios xí'in ña ndino'o ini na, ta mii ndi chíkaa ndi ndee ña chindeé ndi nivi kandixa na ra. Ndios xini va'a ra níma mii ndi, ta kóni ndi ña ñii káchí ndó'ó kúndaḡ va'a ini ndó ndí nivi na ndino'o ini kúu ndi. ¹² On vása ká'an ndi to'on yó'o xa'a ña kasa ká'no xí'in mii ndi ñoḡ ndó. Ta nda víka, chíkaa ní ndi ndee ña kasa ndivi ndi chiño va'a xa'a ña kusij ini ndó koni ndó ndi'i. Ta saá kuchiño ndó ndakuijn ndó xa'a ndi ñoḡ nivi na kúu na ña'a ní ini chi va'a ní ná'a chiño ke'é na, vará on sivi nivi na ndino'o ini kúu na. ¹³ Ta mii ndi, sava nivi xáni sijn na ndí nivi na sána kúu ndi. Tá ndixa yóo ndi ndatán yóo nivi na sána, ta yóo ndi saá xa'a ña chíkaa ndi ndee viví kisa chiño ndi ñoḡ Ndios. Ta saá ni, tá on sivi nivi na sána kúu ndi, ta kúu ndi nivi na va'a ini xa'a ña viví kisa chiño ndi ñoḡ ndó'ó. ¹⁴ Ta ña kí'vi ini Jesucristo xini ra mii ndi kúu ña chínda'á ndi'i ña va'a kisa ndivi ndi chiño ña sakuiso ra ndi'i. Saá chi kúndaḡ ini ndi ndí ñii laá Jesucristo nixi'i xa'a kuachi ndi'i nivi. Ta saá ndi'i nivi ndatán yóo ña nixi'i na, saá yóo ña. ¹⁵ Ta Jesucristo nixi'i ra xa'a ndi'i nivi. Ta saá ndi'i nivi na kándixa ña'a on vása xini ñó'ó ka kutaku na kuiti xa'a ña sakusij na

ini mji na, ta nda víka, kúchiño kutaku na xa'a ña sakusij na ini Jesucristo, ta ta nixi'i xa'a na, ta nataku ra xa'a ña kúchiño taxi ra nataku na.

¹⁶ Ñakán kía kivi vitin tанда ndi'i saá kivi vaxi, xa sandakoo ndi ña xáni sini ndi xa'a inká nivi ndatán yóo ña xixani sini ndi kivi xindikon ndi yichi ñoyívi yó'o. Vará si'na tá on ta'an kandixa ndi Jesucristo, xixani sini ndi xa'a ra ndatán xáni sini nivi na ndikon yichi ñoyívi yó'o, ta on vása ka xáni sini ndi saá. ¹⁷ Saá chi ndi'i nivi na kándixa Jesucristo ta táku na ini ra, ta nivi yó'o kúu na nivi xaá. Ndi'i ñayata nixiyo ini na xa nija'a ndi'i ña, ta vitin Ndios ndasa xaá ra ini na.

¹⁸ Ndi'i ñayó'o kúu chiño ña kisa ndivi Ndios. Saá chi xa'a ña nixi'i Jesucristo xa'a kuachi yó, Ndios sanakutá'an ra mji yó xí'in ra. Ta saá sakuiso chiño ra mji ndi ña chindeé ndi nivi ña nakutá'an vá'a na xí'in Ndios. ¹⁹ Ta to'on ña ndato'on ndasaá kúchiño nakutá'an va'a nivi xí'in Ndios kúu ña káchí saá: Xí'in ña nixi'i Jesucristo nda'a tón cruz xa'a kuachi nivi, Ndios nixiyo ra kisa chiño ra ña sanakutá'an va'a ra nivi xí'in mji ra, ta kíndaa ra kuachi satá nivi na kándixa Jesucristo, chi nayó'o ñii yóo na xí'in ra. Ta Ndios sakuiso chiño ra mji ndi ña ká'an ndoso ndi noo nivi to'on yó'o. ²⁰ Ta saá ndatán yóo nataa na nakuiso chiño ña ko'on na inká ñoo xí'in ndayí ta taká'no noo na ña kasa ndivi na chiño tayó'o, saá yóo mji ndi vitin. Saá chi Jesucristo sakuiso chiño ra mji ndi ña ko'on ndi inká ñoo xí'in ndayí ra ña chindeé ndi nivi ña nakutá'an va'a na xí'in Ndios. Ta to'on ña ndato'on ndi xí'in nivi, ndatán yóo to'on ña xáku

ndá'ví m̄i Ndios n̄o na, saá yóo ña. Ta saá vitin xí'in ndayí Jesucristo, xáku ndá'ví nd̄i n̄o ndó'ó ña kasa ndivi ndó ña x̄ini ñó'ó x̄a'a ña nakutá'an va'a ndó xí'in Ndios. ²¹ Vará Jesucristo nda ñii ña on vá'a on vása ní-ke'é ra, ta x̄a'a kuachi ndi'i n̄ivi, Ndios sanduu ra Jesucristo ta'a ta nakuiso ndi'i kuachi n̄ivi ñoyívi. Ta saá x̄a'a ña n̄ixi'i Jesucristo nda'a tón cruz x̄a'a kuachi n̄ivi, ndi'i m̄i yó na kándixa ña'á, ndu yó n̄ivi na ndii n̄o Ndios ta on vása ndíso ka yó kuachi n̄o ra.

6

¹ Ta saá, x̄a'a ña ñii káchí ndó'ó ta ndi'i kisa chiño yó n̄o Ndios, xáku ndá'ví nd̄i n̄o ndó ña on taxi ndó ndí ña man̄i kuu ñava'a ke'é Ndios xí'in ndó, chi x̄a'a ñava'a ní ini Ndios, sakaku ra ndó'ó. ² Chi n̄o to'on Ndios ña ñitaa na x̄ina'á, Ndios kachí ra saá:

K̄ivi ch̄ikaa ini i ña ke'é i ñava'a xí'in ndó, ch̄ikaa so'o i ña ndukú ndó n̄o i; ta m̄i k̄ivi yó'o sakaku i ndó'ó, ta ch̄indee i ndó'ó, kachí Ndios, káchí to'on ra ña ñitaa na x̄ina'á. Ta vitin xa kundivi to'on yó'o, chi xa k̄ixaa k̄ivi ña ñika'an Ndios x̄a'a. Saá chi k̄ivi vitin kúu k̄ivi ña Ndios kóni ra ke'é ra ñava'a xí'in n̄ivi, ña kúu ña sakaku ra na n̄o ña on vá'a.

³ Ta m̄i ndi ch̄ikaa ní ndi ndee ña vivii ndikon ndi yich̄i Jesucristo. Ta xí'in ña va'a táku ndi saá n̄o n̄ivi, on vása táxi ndi ña koo ña ndatán yóo ña sákachi'i x̄a'a n̄ivi na x̄ito ña ké'é ndi. Ta xí'in ña vivii táku ndi saá, on naní'i n̄ivi ña on vá'a ka'an na x̄a'a chiño ña kisa ndivi ndi. ⁴ Nda víka, x̄a'a ña kúu ndi nataa na kisa chiño n̄o Ndios, xí'in ndi'i ña ké'é ndi sáná'a ndi n̄o n̄ivi

ndasaá va'a kutaku na ña sakusij na ini Ndios. Ta saá kúndeé ini ndi xí'in ndi'i tondó'ó táku ndi, ta kúndeé ini ndi xí'in tondíni kómí ndi ta kúndeé ini ndi xí'in ndi'i noo ña xó'vi ndi. ⁵ Kua'a ní yichí ñikani ní na ndi'i xí'in kuártá, ñin na ndi'i, ta ñan na ndi'i ini ve'e kaa. Nixiyo kua'a ní ñivi na sáa ini xíni na ndi'i, kua'a ní yichí ñisiso na ñinda'yi ndaa na ndi'i. Ndeé ní ñikisa chiño ndi, ta kua'a ní ñoó on vása ní-kisín ndi, ta kua'a ní kivi ñi-xixi ndi. ⁶ Ta saá ni, ndi'i saá kivi xí'in ñandaa ini ndi viví xitaku ndi. Ta ndixa xíni ndi ñandaa Ndios, ta kisa ká'no ini ndi xa'a ñivi, ta ndi'i yichí ké'é ndi ñava'a xí'in na. Táku Níma Ndios ini ndi, ta ndino'o ini ndi kí'vi ini ndi xíni ndi ñivi. ⁷ Ká'an ndi to'on ndaa, ta xí'in ndee Ndios ká'an ndoso ndi to'on yó'o noo ñivi. Ta ñii ñii kivi xí'in to'on ña ndaa ta xí'in ña viví táku ndi, chíkaa ní ndi ndee ña kúndeé ndi noo ña on vá'a. ⁸ Xa'a ña kúu ndi ñivi na kisa chiño noo Ndios, sava yichí ñivi kisa to'ó na ndi'i, ta sava yichí ñivi xaa noo na xíni na ndi'i. Sava yichí ká'an na to'on va'a xa'a ndi, ta sava yichí ká'an na to'on on vá'a xa'a ndi. Vará ñivi na ndaa ta na ndino'o ini kúu ndi, ta sava ñivi ká'an na xa'a ndi kúu ndi ñivi na vatá na sándá'ví ña'á. ⁹ Vará xíni na yu kúu ndi, ta ndatán ké'é na xí'in ñivi na on vása xíni na, saá ké'é na xí'in ndi. Vará ñii ñii kivi yatin ní yoo ña xa kivi ndi, ta saá ni, táku ka ndi vitin. Sáxo'vi ní na ndi'i, tanda vitin, on vása kúu ndi ñivi na ñixi'i. ¹⁰ Xáni sijní ñivi ndí kúu ndi ñivi na kúchuchú ini, ta on vása saá, chi ndixa ndi'i saá kivi nákaa ñasij ní ini ndi. Xáni sijní ñivi ndí kúu ndi ñivi nandá'ví ní, ta on vása saá, chi ndixa xa ñataxi ndi ñakuíká Ndios nda'a

kua'a ní n̄ivi. Xáni s̄inj̄i n̄ivi ndí nda ñii ñakuíká ɔn vása kómí nd̄i, ta ɔn vása saá, chi ndixa kómí nd̄i ndi'i ñakuíká ndino'o Ndios.

¹¹ Nañani yó xí'in náki'va yó, na táku ñoo Corinto, ndino'o ní ini nd̄i n̄ika'an nd̄i xí'in ndó, ta ñakoná nd̄i níma nd̄i noo ndó. ¹² Ta nd̄i'j̄i, ndixa kí'vi ini nd̄i x̄ini nd̄i ndó'ó, ta ndó'ó, lo'o ní kí'vi ini ndó x̄ini ndó nd̄i'j̄i. ¹³ Ndatán xáku ndá'ví yivá naválí noo sa'ya ra, saá xáku ndá'ví nd̄i noo ndó'ó ña ñii kí'va ndatán kí'vi ini nd̄i x̄ini nd̄i ndó'ó, saá kuki'vi ini ndó koni ndó nd̄i'j̄i.

*To'on yó'o ká'an, ndatán yóo ve'e Ndios,
saá yóo m̄ij̄i yó n̄ivi na kándixa Jesucristo*

¹⁴ Ta x̄inj̄i yó ndí ɔn vá'a kunoo ñii yoko s̄inj̄i ñii t̄is̄indik̄i ta xí'in s̄inj̄i ñii t̄iburro, chí ɔn vása ñii káchí s̄ita ɔvi rí saá ña ko'ɔn rí. Ta ñii kí'va saá m̄ij̄i yó, n̄ivi na kándixa Jesucristo, ɔn vá'a kindoo yó ña ñii káchí kasa ndivi yó ndi'i chiño xí'in n̄ivi na ɔn vása kándixa Jesucristo. Saá chí n̄ivi na ké'é ñandaḡḡ ɔn kúchiño koo yu'ú na xí'in n̄ivi na ɔn vása ké'é ñandaḡḡ. Ta ni ɔn kúchiño ño'ɔ yé'e ñii kutá'an ña xí'in ñanaa. ¹⁵ Ta ni ɔn kúchiño koo yu'ú Jesucristo xí'in ñanima ndiva'a ká'no Satanás.* Ta ni ɔn kúchiño ñii koo yu'ú n̄ivi na kándixa Jesucristo xí'in n̄ivi na ɔn vása kándixa ra. ¹⁶ Ta ve'e ño'o ñaídolo ɔn kúchiño ñii koo ña xí'in ve'e ño'o Ndios ndino'o. Ta m̄ij̄i yó ndatán yóo ve'e ño'o Ndios tatáku, saá yóo yó, chí táku Níma Ndios ini yó. Ta ñii xiiña noo to'on Ndios ña n̄itaa na x̄ina'á, Ndios n̄ika'an ra xa'a n̄ivi na ñakaxin ra kuu naño ra, káchí ra saá:

* **6:15** Inka k̄ij̄i Satanás kúu Belial.

Yi'i koo i xí'in na ta kutaku i xí'in na;
 ta kuu i Ndios mii na,
 ta nivi yó'o kuu na naño mii i,
 saá kachí Ndios. ¹⁷ Ta xa'a ñayó'o inka xiiña noo
 to'on ra, nika'an Ndios, kachí ra saá:
 Kee ndó noo nivi na on vá'a yó'o, ta kuxiká ndó
 noo ña on vá'a ké'é na;
 ta on tondaa nda'a ndó noo nda ñii ña kúu ña
 on vá'a noo i.
 Ta saá va'a naki'in i ndó'ó noo i.
¹⁸ Ta yi'i kuu i Yivá ndó,
 ta sa'ya i ta, ta sa'ya i ña'a kuu ndó'ó,
 kachí Ndios, ta kúu taKá'no noo yó, ta Ta ta
 kómí ndi'i ndee kúu ra.

7

¹ Ta saá, nañani yó xí'in náki'va yó, xa'a ña
 Ndios kindoo ra xí'in yó ña sanduu ra yó sa'ya
 ra, va'a ná ndasa ndii xí'in mii yó. Ta saá xini
 ñó'ó sandakoo yó ké'é yó ña on vá'a, ta kuxiká
 yó noo ndi'i ña táxi kukini yiki koñu yó ta noo
 ndi'i ña táxi kukini níma yó. Ta xa'a ña kisa to'ó
 yó Ndios, ñii ñii kivi va'a ná chika yó ndee ña
 kutaku ndii yó noo ra.

*TaPablo kúsij ini ra chi nandikó ini nivi naño
 Corinto ta vitin ké'é na ñavq'a*

² Xáku ndá'ví i noo ndó ña kuki'vi ini ndó
 koni ndó ndi'i. Ndixa on vása ní-ke'é ndi ña
 on vá'a xí'in nda ñii ndó'ó, ni nda lo'o on vása
 ní-sandá'ví ndi nda ñii nivi. ³ On sivi xa'a ña
 ka'an kuachi i xí'in ndó kúu ña ká'an i to'on yó'o.
 Saá chi xa nika'an i xí'in ndó ndi ndixa kí'vi ní ini
 ndi xini ndi ndó'ó. Ta saá, án táku ka ndi ñoyívi

yó'o, án xa kama kixaa ña kivij ndij, ta nda ñii kivij on ndi'i xa'a ña kí'vi ini ndij xini ndij ndó'ó. ⁴Ndáa ini ij ndí kúchiño ndato'on ij xí'in ndó xí'in ña ndino'o ini ij, ta kúsiij ní ini ij xini ij ndó'ó. Vará yo'vi ní xó'vi ndij, ta saá ni, nákaa ñava'a ní ini ij ta yóo ña kúsiij ní ini ij.

⁵ Nda kivij kixaa ndij ñoo estado Macedonia yó'o, on vása ní-kuchiño ndij nakindée ndij, chi nijiyoo ku'a'a ní tondó'ó noo ndij. Saá chi nijiyoo nivij na kani tá'an xí'in ndij, ta nijiyoo ku'a'a ní tondíni ña sayi'ví ní ini ndij. ⁶ Ta Ndios, ta kúu ta ta chíkaa ndee ini nivij na kúu na nakava ini, chíkaa ra ndee ini ndij xí'in ña kixaa taTito noo ndij. ⁷ Ta saá tuku kúsiij ní ini ndij xa'a ña ndato'on ra xí'in ndij ndí ndó'ó chíkaa ndó ndee ini ra. Ta taTito yó'o ndato'on ka ra xí'in ndij ndí ndee ní kóni ndó kixi ndó koto ndó yi'ij, ta ndato'on ra xí'in ndij ña nijkuchuchú ní ini ndó xa'a kuachi ndó, ta vitin ndí'i ini ndó xa'a ij. Ta saá ña xini so'oi to'on yó'o ña ndato'on taTito xí'in ij ndixa sakusij ní ka ña ini ij.

⁸ Vará tutu ña nijtaa ij ta ti'ví ij nijaa noo ndó, ñayó'o taxi ña nijkuchuchú ní ini ndó'ó, ta vitin yi'ij on vása nándikó ini ij xa'a ña nijtaa ij noo tutu yó'o ña nijaa noo ndó. Ta saá ni, tá si'na ndixa nijiyoo ña nándikó ini ij xa'a ña nijtaa ij noo tutu yó'o, chi kundaa ini ij ndí to'on ña nijtaa ij sakuchuchú ní ña ini ndó'ó, vará kuiti ñii kani lo'o ndo'o ndó saá. ⁹ Ta vitin yóo ña kúsiij ní ini ij. Ta on sivi xa'a ña nijkuchuchú ini ndó'ó kúu ña kúsiij ní ini ij vitin, ta kúsiij ini ij xa'a ña kundaa ini ndó ña on vá'a ke'é ndó, ta nándikó ini ndó ta kuyatin ndó noo Ndios. Ta ña nijiyoo ña kúchuchú ini ndó saá xikuu ñava'a ña xikoni

Ndios, chi t̄axi ña ña n̄andikó ini ndó xa'a kuachi x̄indiso ndó. Ta saá vará to'on yo'vi x̄ikuu ña n̄itaa ndi n̄ixaa ña noo ndó, ta to'on yó'o nda lo'o on vása ní-satakué'e ña ndó'ó. ¹⁰ Saá chi ña kúchuchú ini táxi Ndios xó'vi n̄ivi, ñayó'o chindeé ña n̄ivi yó'o ña nandikó ini na, ta ka'an na ndukú na noo Ndios ña kasa ká'no ini ra xa'a kuachi na, ta sakaku ra na. Ta saá ña kúchuchú ini n̄ivi ña táxi Ndios xó'vi na kúu ñii ñava'a xa'a m̄ii na. Ta yóo ink̄a noo ña kúchuchú ini n̄ivi na kúu na ndik̄on yich̄i ñoyívi yó'o. Ta ña kúchuchú ini nayó'o on s̄iví ñava'a kúu ña, chi chinda'á ña n̄ivi yó'o ña ko'on na yich̄i noo kivi na noo Ndios. ¹¹ Ta ndó'ó, ña kúchuchú n̄ixiyo ini ndó x̄ikuu ña t̄axi Ndios n̄ixo'vi ndó. Ta saá, ña kúchuchú n̄ixiyo ini ndó yó'o ch̄ikaa ña ndee ini ndó xa'a ña ke'é ndó ñava'a. Saá chi ña kúchuchú n̄ixiyo ini ndó kúu ña k̄isa ndaa ndi on vása ní-xiyo yu'ú ndó xí'in ña on vá'a ke'é t̄aa t̄atá'an ndó. Ta kivi n̄itondaa ndó kundaa ini ndó ñandaa, ta n̄isaa ini ndó x̄ini ndó ña on vá'a, ta n̄iyi'ví ini ndó noo Ndios ko'to saxo'vi ra ndó'ó. Ta saá vitin kóni ní ndó koto ndó yi'i, ta ch̄ikaa ní ndó ndee ña k̄isa ndivi ndó ñandaa xí'in t̄aa t̄atá'an ndó t̄a ke'é ña on vá'a. Ta xí'in ndi'i ñayó'o, xa saná'a ndó noo ndi ndi n̄ivi na ndii kúu ndó chi ke'é ndó ñandaa xí'in tayó'o. ¹² Kivi n̄itaa i tutu ña n̄ixaa noo ndó, ta on s̄iví xa'a ña kuiti ndi'i ini i xa'a t̄aa t̄a ke'é ña on vá'a x̄ikuu ña, ni on s̄iví xa'a ña kuiti ndi'i ini i xa'a n̄ivi na n̄ixo'vi xí'in ña on vá'a ke'é tayó'o x̄ikuu ña. Ta xa'a ña kuchiño saná'a ndó noo Ndios ndi ndixa kí'vi ní ini ndó x̄ini ndó ndi'i x̄ikuu xa'a ña n̄itaa i ña.

13 Ñakán kía vitin xa nduva'a ní ini ndi. Saá tuku kúsij ní ini ndi xito ndi ña yó ña kúsij ní ini taTito, chi ndó'ó xa chikaa ndó ndee ini ra. 14 Xa kisa ká'no i ndó'ó noo taTito, ta ndó'ó on vása ní-sakuka'an ndó noo i, chi ndixa va'a ní kisa ndivi ndó xí'in ra. Ta xí'in ñayó'o sáná'a ndó ndí ñandaa kúu ndi'i to'on va'a nika'an ndi xa'a ndó xí'in ra. Ta ñii kiva saá to'on ndaa kúu ndi'i saá to'on ña ndato'on ndi xí'in ndó'ó. 15 TaTito kí'vi ní ka ini ra xini ra ndó'ó kivi náka'an ra ndasaá va'a ní chikaa so'o ndó to'on ña ndato'on ra xí'in ndó, ta kisa ndivi ndó ndi'i ña ndukú ra noo ndó. Ta xí'in ñato'ó ní ta xí'in ña yí'vi ini ndó, ñaki'in ndó ra kivi nixaa ra noo ndó. 16 Ta vitin kúsij ní ini i chi ndi'i ñayó'o kisa ndaa ña noo i ndí ndixa yóo xa'a ña ndaa ini i ndó'ó.

8

To'on yó'o ká'an ndí ñivi na táku kuq'a ní ñoo taxi na ví'í ní s'ún xa'a ña chindeé na ñivi nandá'ví na kándixa Jesucristo na táku ñoo Jerusalén

1 Nañani yó xí'in náki'va yó, vitin kóni ndi ndato'on ndi xí'in ndó xa'a ñava'a ña kaku ini Ndios ña taxi ra yóo ña ini ñivi na kándixa Jesucristo na táku kuq'a ñoo estado Macedonia yó'o. 2 Vará ñivi yó'o ná'no ní ñayo'vi xó'vi na, ta yóo ñasij ní ini na. Ta vará ñivi nandá'ví ní kúu na, ta on sivi nasí'nda kúu na, ta taxi na kuq'a ní s'ún ña chindeé ñivi nandá'ví na kándixa Jesucristo na táku ñoo Jerusalén. 3 Ta yí'i ndakuiin i xa'a nayó'o ndí ndatán yóo ña kómí ñii ñii na, saá yóo ña taxi na, tãda saxo'vi

xí'in mji na xa'a ña taxi na ña xínj ñó'ó nda'a nandá'ví. Ta on sivi xí'in ñanduxa kúu ña taxi na ña, ta xí'in ñasij ní ini na taxi na ku'a ní s'ún. ⁴ Tãda xaku ndá'ví ní na ñoo ndi ña ná ke'é ndi ñava'a xí'in na ña taxi ndi ña saní'i na s'ún mji na ñoo s'ún ña xa ñakaya ndi ña chindeé ñivi na kándixa Jesucristo na kúu nandá'ví na táku ñoo Jerusalén. ⁵ Ta ña va'a ní ka ke'é na ñoo ña ndáti ndi ke'é na. Saá chi si'na taxi xí'in mji na nda'a Ndios, ta saá tuku ñataxi xí'in mji na nda'a mji ndi. Ta ña ke'é na saá kúu ña kóni Ndios. ⁶ Ta Tito kúu ta xa kixá'á ñakaya s'ún ña taxi sij ndó xa'a ña chindeé ndó ñivi nandá'ví yó'o. Ta xa'a ñayó'o, xaku ndá'ví ndi ñoo ra ña saxino ra chiño yó'o. ⁷ Va'a ní kisa ndivi ndó ndi'chiño ña ké'é ndó xa'a Jesucristo. Saá chi ndino'o ní ini ndó ndáa ini ndó Ndios, ta vivíi xínj ndó ndato'on ndó to'on ra xí'in ñivi, ta xínj va'a ndó ñanda Ndios, ta chíka ní ndó ndee ña kisa chiño ndó ñoo Jesucristo, ta kí'vi ní ini ndó xini ndó ndi'i. Ta vitin ndúkú ndi ñoo ndó ña va'a ní kasa ndivi ndó chiño ña taxi ndó s'ún xa'a ña chindeé ndó ñivi nandá'ví na kándixa Jesucristo ñoo Jerusalén.

⁸ On sivi ña xá'nda chiño i ñoo ndó kúu to'on ña vitin ká'an i xí'in ndó, ta kuiti ndáto'on i xí'in ndó xa'a ña kunda ini ndó ndi ñivi na kándixa Jesucristo na táku ñka ñoo, ñayó'o xa chíka ní na ndee, ta xa ñakaya na ku'a ní s'ún xa'a ña chindeé na ñivi nandá'ví ñoo Jerusalén. Ta vitin kúchiño saná'a ndó án ñii kiva ndino'o ini ndó kí'vi ini ndó xini ndó ñivi nandá'ví yó'o. ⁹ Xa xínj ndó ndi Jesucristo kúu ra ta ká'no ini, ta ná'no ní ñava'a ke'é ra xí'in yó. Saá chi ta

ta kómí ndi'i ñakuíká kúu ra, ta k̄isa ndá'ví xí'in m̄ji ra xa'a yó. Ta xa'a ña k̄isa ndá'ví xí'in m̄ji ra, vitin m̄ji yó ñivi na kándixa ra kómí yó ndi'i ñakuíká Ndios.

¹⁰ Vitin ndáto'on̄i xí'in ndó ndasaá xín̄i ñó'ó kasa ndivi ndó chiño yó'o. Chi kuɣya yava ndó'ó x̄ikuu ñivi nanoó k̄ixá'á nákaya s̄i'ún xa'a ña chindeé ndó ñivi nandá'ví na kándixa Jesucristo na táku ñoo Jerusalén. Ta saá tuku ndó'ó x̄ikuu ñivi nanoó k̄utoo ní taxi s̄i'ún nda'a nandá'ví yó'o. ¹¹ Ta vitin xín̄i ñó'ó sax̄ino ndó chiño ña k̄ixá'á ndó k̄isa ndivi ndó. Ta ndatán k̄ixá'á ndó k̄isa ndivi ndó chiño yó'o xí'in ñas̄i ní ini ndó, ñii k̄i'va saá sax̄ino ndó chiño yó'o. Ta va'a ñii ñii ndó taxi ndó ndatán yóo ña kómí ndó. ¹² Saá chi tá ndino'o ini yó kóni yó taxi yó ña kómí yó nda'a Ndios, ta saá táxi yó ndatán yóo ña kómí yó, ta ndixa Ndios náki'in va'a ra ña táxi yó nda'a ra. Ta on vása ndúkú Ndios noo yó ña taxi yó nda'a ra ña on koó kómí yó.

¹³ On x̄iin nd̄i ña taxi ndó ndi'i ña kómí ndó, ta koo ña kúman̄i noo ndó, tá mií saá ñivi na naki'in ña taxi ndó nda'a na, nayó'o kukomí na nda kua'a ní ka ña xín̄i ñó'ó noo na. On x̄iin nd̄i ña koo saá, ¹⁴ ta ña kóni nd̄i kúu ña ñii ñii yó kukomí yó ña xín̄i ñó'ó yó. Vitin xí'in ña ví'í kómí ndó kúchiño chindeé ndó ñivi na kúman̄i ña xín̄i ñó'ó noo. Ta saá nda kixaa k̄iv̄i ña koo ña kúman̄i noo ndó'ó, ta ñivi na nāk̄i'in ñava'a nda'a ndó, kuchiño na chindeé na ndó'ó k̄iv̄i saá. Ta saá ñii ñii yó kukomí yó ña xín̄i ñó'ó yó nda'a yó. ¹⁵ Saá chi to'on Ndios ña ñitaa na x̄ina'á káchí ña saá: “Ñivi na nākaya kua'a ní ñava'a, kómí na ñava'a xín̄i ñó'ó na, ta on vása ní-ndoo

ndoso ka ña nda'a na. Ta ñivi na ñakaya lo'o ñava'a, ta on vása ní-kumani ka ña nda'a na", káchí to'on Ndios.

¹⁶ Ta yi'i táxi i ña táxa'vi ña'á nda'a Ndios, chi chikaa ra ini ñani yó taTito ña yoo ña ndí'i ini ra xa'a ndó, ñii kiva ndatán yi'i ndí'i ini i xa'a ndó'ó. ¹⁷ Ta taTito xí'in ñasii ní ini ra, ñika'an ra ndí ndixa kasa ndivi ra chiño ña saquiso i ra, chi ñó'o ní ini ra xa'a ndó, ta ndino'o ní ini ra kóni ní ra xa'a ra koto ra ndó'ó.

¹⁸ Ta xí'in taTito yó'o, ti'ví ndi inká tañani yó, ta kúu ta'a ta kánóo va'a to'on xa'a noo ndi'i saá ñivi na kándixa Jesucristo na nákutá'an kua'a ní ñoo. Saá chi tayó'o va'a ní kisa chiño ra xí'in ña sakuita ní'no ra to'on va'a xa'a Jesucristo. ¹⁹ Ta ndi'i ñivi na kándixa Jesucristo na nákutá'an kua'a ní ñoo, ñivi yó'o ñakaxin na tañani yó yó'o ña ko'on ra xí'in ndi nda ñoo Jerusalén xa'a ña nataxi ndi si'un nda'a ñivi nandá'ví na kándixa Jesucristo. Ta mji ndi kisa ndivi ndi chiño yó'o xa'a ña taxi ndi ñato'ó nda'a Ndios, ta saá tuku kisa ndivi ndi chiño yó'o xa'a ña saná'a ndi ña kúsi ní ini ndi chindee ndi ñivi yó'o. ²⁰ Ta vivii kisa ndivi ndi chiño yó'o, chi ví'í ní si'un kúu ña nákaya ndi noo kua'a ní ñoo, ta nda lo'o on xjin ndi taxi ndi ña ka'an kuáchí ñivi xa'a ndi. ²¹ Ñakán chíkaa ní ndi ndee xa'a ña vivii kasa ndivi ndi chiño yó'o xí'in ñanda'a noo Ndios, ta xí'in ñanda'a noo ñivi.

²² Ta saá ti'ví ndi inká ka tañani yó ña ko'on ra xí'in ovi nañani yó yó'o. Tayó'o kua'a ní yichi xa saná'a ra ndi on sivi ta'a ta xuxán kúu ra, ta ta'a ta va'a ní chiño kúu ra, ta kúsi ní ini ra chindee

ra n̄ivi. Ta vitin xa'a ña ndixa ndáa ní ini ra ndó'ó, xa chikaá ini ra chindeé ra ndó'ó xí'in chiño yó'o. ²³ Ta ñani yó ta Tito, ndixa ndákuijn̄i xa'a ra ndí ñii káchí kisa chiño ra xí'in̄i xa'a ña chindeé ndi ndó'ó. Ta ñani yó na ko'on xí'in ra, ndákuijn̄i xa'a nayó'o ndí kúu na nataa na xíka chiño noo ndi'i n̄ivi na kándixa Jesucristo na nákutá'an kuá'a ní ñoo, ta ndixa kánóo síkón ñato'ó Jesucristo xa'a chiño ña kisa ndivi ñani yó yó'o. ²⁴ Ta ndó'ó, va'a kasa ndaa ndó noo ñani yó yó'o ndí ndixa kí'vi ini ndó xini ndó na. Tá ke'é ndó ñava'a saá xí'in nayó'o, ta saá n̄ivi na kándixa Jesucristo na ti'vi ñani yó yó'o, kundaá ini na ndí on sivi ña man̄i kúu xa'a ña kúsiñ̄i ní ini ndi xini ndi ndó'ó.

9

¹ On vása xini ñó'ó kuaku ndá'vīi noo ndó ña chindeé ndó n̄ivi nandá'vīi na kándixa Jesucristo na táku ñoo Jerusalén, ² chi xini va'āi ndí ndino'o kúsiñ̄i ini ndó chindeé ndó n̄ivi yó'o. Ta xa kuá'a ní yichi n̄ika'an̄i ñava'a xa'a ndó noo n̄ivi na táku ñoo estado Macedonia yó'o. N̄ika'an̄i xí'in na ndí xa kuiya yava, ndó'ó na kándixa Jesucristo na táku ñoo estado Acaya, xa yoo ti'va ndó taxi ndó si'ún ña chindeé ndó nandá'vīi na kándixa Jesucristo na táku ñoo Jerusalén. Kivi xini so'o ñaño Macedonia ndí ndó'ó ñaño Acaya xa chikaá ní ndó ndee ini m̄i ndó ña chindeé ndó nandá'vīi ñaño Jerusalén, ta saá n̄ivi na kándixa Jesucristo na táku ñoo estado Macedonia chikaá na ndee ña nákaya na si'ún xa'a ña chindeé na nandá'vīi yó'o. ³ Ta saá ni,

vitin ti'víj̄ t̄aTito xí'in ɔv̄j̄ k̄a nañani yó ña xāa na nɔɔ ndó ña chindeé na ndó'ó ña vivíi nakaya ndó s̄j̄'ún yó'o. Ta saá ɔn s̄j̄ví ña mañi kuu ña n̄j̄ka'an va'a j̄ xa'a ndó, chi n̄j̄ka'an j̄ ndí ndó'ó xa yóo ti'va ndó taxi ndó s̄j̄'ún ña xa nākaya ndó. ⁴ Saá chi ink̄a nañani yó nañoo Macedonia yó'o, táná xāa na xí'in j̄ nɔɔ ndó, ta ɔn t̄a'an sax̄j̄nɔ ndó nákaya ndó s̄j̄'ún, ta saá kuka'an ní nɔɔ ndi, chi ndáa ini ndi ndó'ó ña xa yóo ti'va ndó xí'in s̄j̄'ún nākaya ndó. Ta ñii k̄i'va saá ndó'ó, tá ɔn t̄a'an koo ti'va ndó xí'in s̄j̄'ún k̄iv̄j̄ xāa ndi nɔɔ ndó, ta saá ndó'ó kuka'an ní nɔɔ ndó. ⁵ Ñakán kía ch̄j̄kāa ini j̄ ti'víj̄ t̄aTito xí'in ɔv̄j̄ nañani yó ña xāa si'na na nɔɔ ndó ña chindeé na ndó'ó nakaya ndó s̄j̄'ún ndatán k̄j̄ndɔo ndó kasa ndivi ndó. Ta saá k̄iv̄j̄ xāa ndi nɔɔ ndó, ta xa koo ti'va ndi'i s̄j̄'ún ña kóni ndó taxi ndó xa'a ña chindeé ndó nandá'ví. Ta xí'in ña ke'é ndó saá, saná'a ndó ndí ndino'o ini ndó kúsij̄ ini ndó taxi ndó s̄j̄'ún yó'o, ta ɔn s̄j̄ví xí'in ñandux̄a kuu ña taxi ndó ña k̄iv̄j̄ saá.

⁶ Naká'an ndó tɔ'on ndíchí ña káchí saá: “N̄j̄vi na lo'o ní chí'i, ta lo'o ní naki'in na. Ta n̄j̄vi na kūa'a ní chí'i, ta kūa'a ní naki'in na”, saá ká'an tɔ'on ndíchí. ⁷ Ta saá ñii ñii ndó'ó x̄inj̄ ñó'ó taxi ndó ndatán yóo ña ch̄j̄kāa ini ndó, ta ɔn vá'a xí'in ña chuchú ini ndó taxi ndó s̄j̄'ún, ta ni ɔn vá'a xí'in ñandux̄a taxi ndó ña. Chi Ndios kí'vi ní ini ra x̄ini ra n̄j̄vi na xí'in ñasij̄ ini táxi na s̄j̄'ún nda'a ra. ⁸ Ta Ndios kómí ra ndee ke'é ra ñava'a xí'in ndó ña naki'in ndó kūa'a ní k̄a ñava'a nɔɔ ña x̄inj̄ ñó'ó ndó. Ta saá ndi'i saá k̄iv̄j̄ kukomí ndó ndi'i ña konj̄ ñó'ó ndó, t̄anda ndɔo k̄a ña nɔɔ ña konj̄ ñó'ó ndó. Ta saá kuchiño ndó saní'i ndó

ña x̄a'ā ña chindeé ndó ñivi na kisa ndivi kuā'ā ní ñoḡ chiño va'a. ⁹ Chi t̄o'on Ndios ña ñita'a na x̄ina'á káchí ña saá x̄a'ā ñii t̄a va'a:

On s̄iví t̄a t̄a sí'nda kúu ra,

ta ví'í ní ñava'a xa saní'i ra ñivi ndá'ví.

Ta on ndi'i x̄a'ā chiño va'a kisa ndivi t̄a t̄andaā yó'o,

ta kündeé ña koo ña ndi'i saá k̄iví ña va_xi,

saá káchí t̄o'on Ndios x̄a'ā t̄a va'a yó'o. ¹⁰ Ta

Ndios kúu t̄a t̄a táxi ndik̄in t̄a t̄a nda'ā ñivi na chí'i, ta táxi ra ñaxíxi nda'ā ndi'i ñivi ña kuxu na. Ta m̄ji Ndios yó'o ndixa taxi ra ndi'i ñava'a x̄ini ñó'ó nda'ā ndó, ta sakuina ra ñava'a kómí ndó, x̄a'ā ña kuchiño taxi ndó kuā'ā ní ñava'a ña chindeé ndó inka ñivi. ¹¹ Ta Ndios ke'é ra ña ndi'i ndó'ó kukuiká ndó xí'in ndi'i saá ñoḡ ñava'a. Ta saá ndi'i saá yichí kuchiño taxi ndó kuā'ā ní ña x̄ini ñó'ó nda'ā ñivi na on koḡ ña kómí. Ta vitin x̄a'ā ña taxi ndó s̄i'ún nda'ā ndi' ña nataxi ndi' ña nda'ā nandá'ví, ta saá kuā'ā ní ñivi na naki'in ñava'a yó'o taxi na ña táxa'vi ña'á nda'ā Ndios.

¹² Saá chi x̄a'ā ña chindeé ndó vitin nañani yó xí'in náki'va yó nandá'ví, nayó'o naki'in na ña x̄ini ñó'ó na. Ta saá tuku x̄a'ā ña chindeé ndó ñivi yó'o, taxi ndó ndí koo kuā'ā ní ñivi na taxi ña táxa'vi ña'á nda'ā Ndios. ¹³ Ta xí'in chiño va'a yó'o ña chindeé ndó ñivi na kándixa Jesucristo na táku ñoo Jerusalén, saná'a káxín ndó ndí ndino'o ní ini ndó kisa ndivi ndó ña xá'nda chiño t̄o'on Jesucristo, ña kúu ña kándixa ndó. Ta saá kuā'ā ní ñivi kasa ká'no ní na Ndios x̄a'ā ña va'a ndík̄on ndó yichí Jesucristo, ta kasa ká'no ní na ra x̄a'ā ña ví'í ní ñava'a taxi ndó nda'ā ñivi na on koḡ ña kómí. ¹⁴ Ta saá ñivi yó'o ka'ān na ndukú

na ñava'a noo Ndios xa'a ndó'ó, chi kí'vi ní ini na xini na ndó'ó. Saá chi kusij ní ini na xa'a ña kúu ndó ñivi na va'a ini, chi ñava'a ña káku ini Ndios yóo ña ini ndó. ¹⁵ ¡Ná taxi yó ña táxa'vi ña'á nda'a Ndios xa'a ña ká'no ní ñava'a saní'i ra mji yó! Ta ña ká'no ní ñava'a kúu ñayó'o, tãda on koó to'on naní'i yó ndato'on yó xa'a ña.

10

Xí'in to'on yó'o tãPablo ká'an ra ndákuiin ra xa'a mji ra noo ñivi na ká'an ndí on sivi taapóstol ndino'o Jesucristo kúu ra

¹ Vitin xáku ndá'víi noo ndó, chi ñii kiva ndatán yóo Jesucristo tã tã ndá'ví ini, ta tã tã va'a ini saá yóo yi'i. Ta saá ni, sava ndó'ó ká'an ndó káchí ndó xa'a i ndí kivi yóo i xí'in ndó, kúu i ñii tã tã yí'ví ini xito ndó, ta saá ni, tá xíká ní yóo i noo ndó, ta ndatán yóo tã tã kútee ní, saá yóo i, chi táa i to'on kue'e noo tutu ña tí'ví i xa'a nda'a ndó, saá káchí ndó xa'a i. ² Ta vitin xáku ndá'víi noo ndó ndí on kuu ndó ñivi na tá'yá ini. Ta saá on vása koni ñó'ó i ká'an i to'on kue'e xí'in ndó kivi xa'a i noo ndó. Ta saá ni, xáni sinj i ndí ndixa koni ñó'ó i ká'an i to'on kue'e xí'in sava ndó'ó, na kúu ñivi na xáni sinj xa'a mji ndí ndí táku ndí ké'é ndí ndatán yóo ña kóni ña on vá'a ña xá'nda chiño ñoyívi yó'o. Ta to'on vatá kúu ña xáni sinj ndó saá xa'a ndí. ³ Vará ndixa táku ka ndí xí'in yiki koñu ndí ñoyívi yó'o, ta on sivi xí'in ndee ñivi ñoyívi yó'o kúu ña káni tá'an ndí xí'in ndee ña on vá'a ña xá'nda chiño ñoyívi yó'o. ⁴ Saá chi ndee ña yóo nda'a ndí ña kúu ña xini ñó'ó ndí xa'a ña kani tá'an ndí xí'in

ña on vá'a, on sivi ndee ña xini ñó'ó nivi ñoyivi yó'o kúu ña. Chi ndee Ndios kúu ña xini ñó'ó mii ndi, ta ndee yó'o kúchiño ña sandi'i ña xa'a ndi'i ndee on vá'a, vará ña kútu ní ñó'o kúu ña. ⁵ Ta saá xí'in ndee Ndios sándi'i ndi xa'a ñavatá ña yóo ini nivi ña táxi kuña'a ní ini na, ta sási ña noo na ña on kuchiño na koni va'a na Ndios. Ta sáná'a ndi nivi yó'o ña taxi na ndi'i ña xani sinj mii na nda'a Jesucristo, xa'a ña nasama ra ña tанда kani sinj na ndatán kóni mii ra. ⁶ Ta ndó'ó, kivi tonda ndó kuu ndó nivi na xa va'a kisa ndivi ña kóni Jesucristo, ta saá mii ndi xa yóo ti'va ndi saxo'vi ndi inká ndó'ó na on xiin kasa ndivi ña kóni ra.

⁷ Ta ndó'ó, ndasaá kuiti káa ña xito ndó, saá kisa nani ndó xa'a ña. Ta saá ni, ndó'ó nivi na ndaa ini ña ndixa ñii yóo ndó xí'in Jesucristo, ta va'a ná kundaa ini ndó ndi ñii ki'va saá mii ndi ñii yóo ndi xí'in Jesucristo. ⁸ Vará ká'no ní ñasij yóo ini i xa'a ndayí ña kómij xá'nda chiño i noo ndó'ó, ta on vása kúka'an noo i xa'a ndayí yó'o. Saá chi Jesucristo kúu ta ta taxi ndayí yó'o nda'a i xa'a ña chindeé i ndó'ó ña va'a kua'no ndó yichi ra, ta on sivi ña sandi'i i xa'a ndó'ó kúu ña taxi ra ndayí yó'o nda'a i. ⁹ Ta on xiin i ña kani sinj ndó ndi xa'a ña sayi'vi i ndó'ó kúu ña nita i tutu ña ti'vi i nixaa noo ndó. ¹⁰ Chi sava ndó'ó ká'an kuáchí ndó xa'a i, káchí ndó saá: "Tutu ña nita ta Pablo kue'e ní ká'an ña xí'in yó, ta saá ni, tá yóo ra ñíndichi mii ra xí'in yó, ta vitá ní ná'a ra noo yó, ta káa ra ndatán káa ñii ta ta on vása kúchiño va'a ka'an noo nivi", saá káchí sava ndó'ó xa'a i. ¹¹ Ta ndó'ó, nivi na káchí saá, xini ñó'ó kundaa ini ndó ndi ndatán ká'an tutu

ña táa i kivi yóo xíká i noo ndó, ñii ki'va saá koo ña ke'é i xí'in ndó kivi xaá i noo ndó.

¹² Nda lo'o on xiin ndi ñii ke'é ndi ndatán ké'é nivi na ña'a ní ini ta ndása ná'no xí'in mji na. Nayó'o ndasaá kuiti xí'in ñandíchí sinj mji na kisa nani na xa'a mji na, án va'a ké'é na, án on vá'a ké'é na. Ta nivi na kisa nani saá xa'a mji on sivi nivi na ndino'o ndíchí sinj kúu na. ¹³ Vará kúsi ini ndi xini ndi chiño ña kisa ndivi ndi, ta on vása kúña'a ini ndi xa'a chiño yó'o. Saá chi Ndios kúu ta ta sakuiso chiño ndi'i ta xa'nda chiño ra noo ndi ndá ñoo kuu ña ko'on ndi kasa chiño ndi, ta Ndios taxi ra ndayí nda'a ndi ña kisa chiño ndi nda ñoo mji ndó vitin. ¹⁴ Ta mji ndi xikuu nivi nanoó ndato'on xí'in ndó to'on va'a xa'a Jesucristo. Ta xí'in chiño ña kisa ndivi ndi noo ndó, nda lo'o on vása ní-ya'a ndoso ndi noo ña taxi Ndios ndayí nda'a ndi ña kisa chiño ndi. ¹⁵ Ta nda lo'o on vása ní-kisa ká'no xí'in mji ndi xa'a chiño ña inka nivi kisa ndivi na. Ta nda víka, ña kóni ndi ta ndáti ndi kúu ña ñii ñii kivi kua'no ka ña ndáa ini ndó Jesucristo, ta saá kuchiño ndi kasa ndivi ndi chiño noo ku'a'a ní ka nivi na táku ñoo yatin noo táku ndó, vará nda ñii kivi on kasa ndivi ndi chiño ña on ta'an sakuiso Ndios ndi'i. ¹⁶ Ta saá tuku ndáti ndi ta kóni ndi ko'on ndi ka'an ndoso ndi to'on va'a xa'a Jesucristo noo nivi na táku ñoo xíká ní noo táku ndó, noo on ta'an koni so'o nivi to'on yó'o. Saá chi on xiin ndi kasa ká'no xí'in mji ndi xa'a chiño ña xa kisa ndivi inka nivi.

¹⁷ Chi to'on Ndios ña nitaa na xina'á káchí ña saá: “On vá'a kasa ká'no nivi xí'in mji na xa'a ñava'a kisa ndivi na, ta va'a ka nayó'o ná kasa

ká'no ní na ñava'a kisa ndivi Ndios", káchí t'ón Ndios. ¹⁸ Chi ọ́n sivi nivi na kisa ká'no xí'in mji kúu nivi na kánóo va'a ñato'ó xa'a ọ́ọ Ndios, ta nivi na Ndios ká'án ra t'ón va'a xa'a, nayó'o kúu nivi na kánóo va'a ñato'ó xa'a ọ́ọ ra.

11

¹ Xáku ndá'vii ọ́ọ ndó vitin ña kasa ká'no ini ndó ta kundeé ka ini ndó xí'in ña ka'án lo'oi xa'a mii xí'in ndó, vará xáni sinii ndi ndatán ká'án ñii ta ta sána, saá yoo ña ká'áni ku'a ní t'ón xa'a mii. ² Ndios taxi ra ña ndí'i ní ini xa'a ndó'ó koto sandakoo ndó ña vivii ndikon ndó yichi Jesucristo. Ta yi'i, ndatán yoo ñii yivá xí'in ñii ña'a lo'o sa'ya ra, ta xa kindoo ra taxi ra ñálo'o yó'o ña tonda'a ñá xí'in ñii ta, saá yoo xí'in ndó. Saá chi xa kindoo taxi ndó'ó nda'a Jesucristo ña kutaku ndó xí'in ra, ta ndatán koo ñii laa yii ña'a saá koo ra xí'in ndó. Ta kónii ña ndatán yoo ñii ñálo'o ñándii ndino'o ña ọ́n ta'án tondaa nda ñii ta, saá kónii koo ndó kivi kixaa ña taxi ndó'ó nda'a ra. ³ Ta ndixa ndí'i ní ini xa'a ndó koto nivi na vatá sandá'vi na ndó'ó, ndatán nixiyo xina'a kivi tíkoọ sandá'vi rí ñáEva. Ta saá nivi vatá yó'o sativi na sinii ndó xa'a ña sandakoo ndó yichi va'a Jesucristo ña kúu ña ndikon ndó vitin xí'in ña ndino'o ní ini ndó. ⁴ Ndixa ndí'i ní ini xa'a ndó, chi tá kixaa nivi ọ́ọ ndó ta ká'án na xí'in ndó xa'a inká Jesucristo ta ọ́n sivi ní-ka'án ndi xí'in ndó xa'a kúu ra, ta xí'in ñasii ini ndó náki'in ndó t'ón ña vatá ña ká'án nivi yó'o. Ta saá xí'in ñasii ní ini ndó náki'in ndó inká níma ña ọ́n sivi Níma Ndios ndino'o ña xa náki'in ndó kúu. Ta

ñii kị'va saá, tá kíkaxa nịvi nọọ ndó ta ká'an ndoso na inka tọ'on xa'a Jesucristo, ta tọ'on yó'o ọn sịvị ñii yu'ú yóo ña xí'in tọ'on va'a ña ndaa ña xa kandixa ndó, ta saá xí'in ñasị ní ini ndó náki'in ndó tọ'on vatá ña ká'an nịvi yó'o. ⁵ Ta yị'i, ọn vása xáni sịni i kúu i ñii taa ta nịno ka nọọ nataa na sákunaní ndó "naapóstol ná'no." ⁶ Vará yị'i ọn sịvị ñii taa ta ti'va ní ka'an nọọ nịvi kúu i, ta ndixa kúu i ñii taa ta xini va'a tọ'on ña ndaa Ndios. Ta ndi'i saá kịvi xí'in ndi'i ña ké'é i ta xí'in ndi'i ña ká'an i, sáná'a káxín i nọọ ndó ndí ndixa xini va'a i tọ'on ña ndaa yó'o.

⁷ ¿Án xáni sịni ndó ndí ñii ña ọn vá'a ke'é i xí'in ndó?, chi kịsa nịno xí'in mịi i xa'a ña kịsa tọ'ó i ndó'ó xí'in ña nịka'an ndoso sịi i tọ'on Ndios nọọ ndó, chi ọn vása ní-naki'in i sị'ún nda'a ndó xa'a chiño yó'o. ⁸ Ta xa'a ña kuchiño kasa ndivi i chiño yó'o xa'a ña chindeé i ndó'ó, inka nịvi na kándixa Jesucristo na táku inka ñoo, nayó'o taxi na lo'o ña xini ñó'ó i nda'a i. Ta xa'a ña naki'in i sị'ún nda'a nayó'o, ndatán yóo taa ta kịsa kuí'ná ñava'a inka nịvi, saá nịxiyo i. ⁹ Ta kịvi nịxiyo i kịsa chiño i nọọ ndó'ó ñoo Corinto, ta ọn vása ní-sandi'i i ndó'ó ña taxi ndó nda lo'o ña xini ñó'ó i nda'a i. Ta nañani yó na táku ñoo estado Macedonia, kịxi na ta taxi na ña xini ñó'ó i nda'a i. Saá chi nda lo'o nị-xiin i koo i ndatán yóo ñii ña yọ'vị ní ta veé ní nọọ ndó. Ta ñii ñii kịvi vaxi ñii kị'va saá ọn taxi ña kundi'i ini ndó xa'a i ña taxi ndó ña xini ñó'ó i nda'a i. ¹⁰ Ndixa kúnda i ini i ndí tọ'on ña ndaa xa'a Jesucristo táku ña ini i, ta ñii kị'va saá kúnda i ini i ndí ñanda kúu tọ'on ña káchí saá: nda ñii ndó'ó ta nda ñii inka nịvi na táku ndi'i saá

ño estado Acaya ño táku ndó, on kuchiño ndó kasi ndó ño ñi ka'an ndoso siji to'on va'a xa'a Jesucristo, chi ña chika ña kúsi ní ini kúu ña ké'é ñi saá, ta nda lo'o on vása náki'in ñi s'i'un nda'a ndó. ¹¹ Ta, ¿ndachun ké'é ñi saá xí'in ndó? ¿An xáni sijní ndó ndí ké'é ñi saá, chi on vása kí'vi ini xíni ndó'ó? Ó'on, on sivi saá. Chi Ndios xini va'a ra ndí xí'in ña ndino'o ini kí'vi ini xini ndó'ó.

¹² Tanda kivi vitin on vása ní-taxi ña nda ñii ndó'ó cha'vi ndó yi'xi xa'a chiño Jesucristo ña kisa ndivi ño ndó. Ta ndi'xi kivi vaxi nda lo'o on nasamaj ña ké'é ñi saá xí'in ndó. Ta saá nataa na kúu naapóstol vatá, na kúu na náki'in s'i'un nda'a ndó, on naní'xi na xa'a ña kasa ká'no xí'in mji na, vará nayó'o káchí na ndí ñii kúu na xí'in mji ndi, na kúu naapóstol ndino'o. ¹³ Ta ndixa nataa yó'o on sivi naapóstol ndino'o kúu na, ta sándá'vi na ñivi chi káchí na ndí naapóstol na sakuiso chiño Jesucristo kúu mji na. Ta sava chiño ké'é na, ndatán ná'a chiño ké'é naapóstol ndino'o saá ná'a ña. Ta saá ni, naapóstol vatá yó'o on vása xí'in ña ndino'o ini na kisa chiño na ño Jesucristo. ¹⁴ Ta on vása náka'nda ini ndi xini ndi ña ké'é nayó'o saá, chi mji ñanímá ndiva'a ká'no Satanás ná'a ña ndatán livi yé'e ná'a ñii ñaángel Ndios. ¹⁵ Ta saá on vása náka'nda ini ndi tá ñivi na kisa chiño ño ñanímá ndiva'a ká'no Satanás sándá'vi na ku'a ní ñivi, chi ké'é na sava chiño ña ná'a ndatán ná'a chiño ña ndaa. Ta saá ni, ñivi na vatá yó'o, tá kixaa kivi sondí'í, ta Ndios cha'vi ra na ndatán yóo ña ké'é na.

TaPablo ndátò'on ra ndí nìxò'vì ní ra xà'a chiño ña kisa ndivi ra chi kúu ra taapóstol

16 Tuku ká'an̄ j ñayó'o xí'in ndó: On̄ xiin̄ j ña ndā ñii ndó'ó kani s̄inj̄ ndó ndí kúū j ñii t̄a t̄a sána s̄inj̄. Ta saá ni, tá xáni s̄inj̄ ndó ndí kúū j t̄a t̄a sána s̄inj̄, ta ndúkú̄ j ño ndó ña kúndeé ini ndó ño ña ká'an̄ j xí'in ndó ñii k̄i'va ndatán kúndeé ini ndó ño t̄o'on ña ká'an̄ j ñivi na sána s̄inj̄ ño ndó. Saá chi vitin ká'an̄ j lo'ō j t̄o'on ña kasa ká'no xí'in m̄ij̄ j. 17 Ta t̄o'on ña ká'an̄ j vitin on̄ s̄iví xí'in ndayí Jesucristo kuu ña, saá chi ká'an̄ j ndatán ká'an̄ j ñii t̄asána, chi t̄o'on ña kasa ká'no xí'in m̄ij̄ j kuu ña. 18 Yóo kuá'a ní ñivi na ká'an̄ j t̄o'on ña kisa ká'no xí'in m̄ij̄ j na, chi yóo ña kisa ndivi na ñoyívi yó'o, ta saá vitin ȳj̄ j ká'an̄ j t̄o'on ña kasa ká'no xí'in m̄ij̄ j. 19 Ta ndó'ó, xáni s̄inj̄ ndó ndí ñivi na ndíchí ní s̄inj̄ kúu ndó. Ta xà'a ñayó'o, xí'in ñasij̄ j ní ini ndó ndixa kúndeé ini ndó x̄inj̄ so'o ndó ñivi na ká'an̄ j t̄o'on sána. 20 Ta ñii k̄i'va saá kúndeé ini ndó xí'in ñivi na kúsij̄ j ini xá'nda chiño ño ndó ña kasa ndivi ndó ndi'i ña kóni na, ta kúndeé ini ndó xí'in ñivi na sándá'ví ndó'ó, ta kúndeé ini ndó xí'in ñivi na xáa noo x̄inj̄ ndó'ó, ta kúndeé ini ndó xí'in ñivi na xí'in nda'a na, káni na ño ndó. 21 Ta ȳj̄ j, jndá'ví ní t̄a kúū j!, chi on̄ koó lo'o ví ndeē kómij̄ j xà'a ña ke'é̄ j ña on̄ vá'a yó'o xí'in ndó. Saá chi t̄a t̄a yá'a ní vitá kúū j, ta kúka'an̄ ní ño j xà'a ñayó'o.

Yóo ink̄a ñivi na on̄ vása kúka'an̄ j ño ká'an̄ j t̄o'on ña kisa ká'no xí'in m̄ij̄ j na, ta ñii k̄i'va saá ȳj̄ j vitin ká'an̄ j t̄o'on ña kasa ká'no xí'in m̄ij̄ j, vará ndatán yóo t̄o'on ña ká'an̄ j t̄a t̄a sána saá koo t̄o'on ña ká'an̄ j xí'in ndó vitin. 22 Ta ñivi

yó'o, ¿án kisa ká'no xí'in m̄i na x̄a'a ña kúu na n̄ivi nahebreo ndino'o? Ta saá tuku ȳi' i kúu i ñii t̄a t̄a kúu tahebreo ndino'o. ¿Án nayó'o kisa ká'no xí'in m̄i na x̄a'a ña kúu na n̄ivi nañoo Israel? Saá tuku ȳi' i kúu i t̄a tañoo Israel. ¿Án nayó'o kisa ká'no xí'in m̄i na x̄a'a ña kúu na s̄a'ya ñani síkuá taAbraham? Saá tuku ȳi' i kúu i ñii s̄a'ya ñani síkuá taAbraham. ²³ ¿Án nayó'o kisa ká'no xí'in m̄i na x̄a'a ña kúu na n̄ivi na kisa chiño noo Jesucristo? Ta ȳi' i, ví' í ní k̄a chiño xa kisa ndivi i noo chiño ña kisa ndivi nayó'o. (Xí'in to'on yó'o kisa ká'no xí'in m̄i i, vará ndatán yóo ñii t̄a t̄a s̄ana s̄ini, saá yóo i xí'in to'on ña ká'an i vitin.) Ta ȳi' i, x̄inakāa i ve'e k̄aa kūa'a ní k̄a yich̄i noo nayó'o; ta n̄ivi kūa'a ní k̄a yich̄i k̄ani ní na ȳi' i noo ña k̄ani na nayó'o; ta kūa'a ní yich̄i n̄ix̄iyo yatin ní ña kiv̄i i, ní kúu. ²⁴ Ta o'on yich̄i t̄in najudío ȳi' i, ta k̄ani na ȳi' i xí'in kuártá, ta ñii ñii yich̄i yó'o oko x̄a'on kom̄i yich̄i suku na kuártá ȳi' i. ²⁵ Ta un̄i yich̄i t̄in n̄ivi ȳi' i, ta k̄ani ní na ȳi' i xí'in nduku, ta ñii yich̄i ñii ti'vi n̄ivi k̄oon ní na ȳu ȳi' i. Ta un̄i yich̄i tón barco noo x̄inakāa i n̄iketá nó ini takuií m̄ini. Ta ñii ní ñoo ta ñii ní ndiví x̄inoo i noo takuií m̄ini nda n̄ix̄aa n̄ivi s̄akaku na ȳi' i. ²⁶ Ta kūa'a ní kiv̄i n̄ix̄ika i kūa'a ní ñoo, ta n̄iya'a i takuií yuta ná'no ní noo yatin ní n̄ix̄iyo ña tani i noo takuií kūa'a yó'o. Ta n̄iya'a i yich̄i noo ȳiyo ní kani nakuí'ná ȳi' i, ta n̄ix̄ika i yich̄i noo n̄ix̄iyo ña ȳiyo ní ka'ni n̄ivi ȳi' i, na kúu najudío án n̄ivi na on s̄iví najudío kúu. Ta n̄ix̄ika i yuk̄u ta n̄ix̄ika i ñoo ná'no noo n̄ix̄iyo ña ȳiyo ní ka'ni na ȳi' i. Ta

xí'in tón barco n̄ixika i n̄oḡ takuií m̄ini, ta n̄ixiyo ña yiyo ní kiv̄i i t̄ixin takuií yó'o. Ta n̄ixika i n̄oḡ táku n̄ivi na ká'an kúu nañani yó, ta nayó'o kúu na n̄ivi vatá, ta n̄ixiyo ña yiyo ní ke'é nayó'o ña on vá'a xí'in i. ²⁷ Ñii ñii kiv̄i ndeé ní k̄isa chiño i, ta kuá'a ní ñayo'v̄i n̄indo'o i. Kuá'a ní ñoó on vása ní-kuchiño kusun i; kuá'a ní yich̄i n̄ixi'í ní i s̄oko; kuá'a ní yich̄i n̄iyich̄i ní i takuií; kuá'a ní yich̄i on vása ní-xixi i; kuá'a ní yich̄i n̄ixi'í ní i kaxin; ta kuá'a ní yich̄i on vása ní-xiyo tikoto ña kundixin i.

²⁸ Ndi'i ñayo'o kúu ña n̄ix̄o'v̄i i, ta saá tuku ndi'i saá kiv̄i ñii káchí yóo ña sándi'i ini i x̄a'a ndi'i n̄ivi na kándixa Jesucristo na nákutá'an kuá'a ní ñoo. ²⁹ Saá chí tá yóo n̄ivi na kándixa Jesucristo, ta ndeé ní ndó'o na ñii kué'e, ta saá yi'í ndatán yóo ñii t̄a t̄a ñii káchí ndeé ní ndó'o ñii kué'e xí'in n̄ivi yó'o, saá yóo i, x̄a'a ña kí'vi ní ini i x̄ini i nayó'o. Ta tá yóo ink̄a n̄ivi na chínda'á n̄ivi na kándixa Jesucristo ña k̄i'vi nayó'o kuáchi, ta yi'í s̄á ini i x̄ini i n̄ivi na chínda'á yó'o. ³⁰ Tá x̄ini ñó'ó k̄a'an i t̄o'on x̄a'a ña kasa ká'no xí'in m̄i i, ta saá va'a ná kasa ká'no xí'in m̄i i chí yóo kuá'a ña sáná'a n̄oḡ ndó ndí t̄a t̄a vitá kúu i. ³¹ Ta Ndios, t̄a t̄a kúu Yivá Jesucristo, T̄a t̄a Ká'no n̄oḡ yó, va'a ná kasa ká'no yó ra ndi'i saá kiv̄i. Ta m̄i Ndios yó'o kúu t̄a t̄a ndákuiin x̄a'a i ndí on s̄iví ñavatá kúu t̄o'on ña ndát̄o'on i xí'in ndó. ³² Ñii kiv̄i tá n̄ixiyo i ñoo Damasco, ta n̄ixiyo ñii t̄agobrador, t̄a t̄a k̄isa chiño n̄oḡ t̄arey Aretas x̄ikuu ra. Ta t̄agobrador yó'o x̄a'nda chiño ra n̄oḡ natropa ña kundaa na yé'é ñoo Damasco yó'o, ña ndáti na keta i yé'é ñoo yó'o x̄a'a ña

tiin na yí'i ta chikaa na yí'i ini ve'e kaa. ³³ Ta saá ni, ñivi na xini tá'an xí'in i chikaa na yí'i ini ñii chikiva ká'no, ta katón na ña xí'in yo'ó, ta katakaa ndaa na chikiva yó'o ñoo nákaa i, ñoo ventana chí ke'e, ta sanoo na chikiva yó'o sata namá ña xino nduu ñoo Damasco yó'o, ta ñoo i nda ñoo ño'ó. Saá ñikaku i.

12

*TaPablo ndátó'on ra xa'a mii ra
ñixa'an ra ñoyívi ñino nda mí ñoo síkón ndino'o*

¹ Vará ña on vása ndáya'ví kúu ña ká'an i to'on ña kisa ká'no xí'in mii i, ta saá ni, ndató'on i xa'a ña sanatívi Jesucristo ñoo i, ta ndató'on i xa'a ña saná'a ra ñoo i. ² Ta xa yóo uxu komi kuiya kúu ña, ta Ndios ke'é ra xí'in yí'i, taa ta kándixa Jesucristo, ndí ñixa'an i nda ñoyívi ñino nda mí ñoo síkón ndino'o. (Ta on vása xini án ñixa'an i xí'in yikí koñu i, án ndasaá kuiti níma i kúu ña ñixa'an. Ta Ndios kúu taa ta ndixa xini ndasaá ñixiyo ñayó'o.) ³ Vará on vása xini án xí'in yikí koñu i ñixa'an i, án ndasaá kuiti níma i kúu ña ñixa'an, ⁴ ta ndixa kúnda ini i ndí ñixa'an i ñoyívi ñino nda mí ñoo síkón ndino'o ñoo yóo Ndios. Ta ñoyívi ñino yó'o xini so'o i to'on ña on vása kúchiño ka'an i xa'a, chi Ndios on vása táxi ra ndayí nda'a nda ñii ñivi ka'an na xa'a to'on yó'o. ⁵ Ta xa'a ña Ndios ñakaxin ra yí'i ñixa'an i xito i ñoyívi ñino, yóo xa'a ña kivi ka'an i to'on ña kasa ká'no xí'in mii i. Ta saá ni, on ka'an i saá, chi ndasaá kuiti kasa ká'no xí'in mii i chi yóo kua'a ña sáná'a ndí taa ta vitá ní kúu i. ⁶ Ta saá ni, tá yí'i kóni i ka'an i to'on xa'a ña kasa ká'no

xí'in m̄ij̄i, ní kúu, ta saá on s̄iví t̄a t̄a k̄a'an t̄o'on k'í'v̄i kuiti kuū j̄ táná k̄a'an̄ j̄ saá, chí n̄ina t̄o'on ndixa ndaā kuū ña k̄a'an̄ j̄. Ta saá ni, on x̄iin̄ j̄ k̄a'an̄ j̄ t̄o'on ña kasa ká'no xí'in m̄ij̄i, chí on x̄iin̄ j̄ ndí kuiti xí'in t̄o'on ña k̄a'an̄ j̄ x̄a'a m̄ij̄i kuū ña sanoō j̄ ini ndó ndí t̄a t̄andaā kúū j̄. Ta va'a k̄a ná koto káxín m̄ij̄i ndó ndasaá ké'é̄j̄, ta kon̄i so'o ndó t̄o'on ña ndát̄o'on̄ j̄, ta saá ndixa kundaā ini ndó ndasaá yóō j̄.

⁷ Ta Ndios on vása ní-xiin ra ña koo ña kuña'a ní inī j̄ x̄a'a ñava'a ká'no ña saná'a ra noō j̄ k̄iv̄i sandaa ra ȳj̄i ñoyívi n̄ino. Ta saá Ndios t̄axi ra ndayí nda'a ñii ña x̄íka chiño noō ñaníma ndiva'a ká'no Satanás x̄a'a ña satakué'e ña ȳj̄i. Ta ndatán yóo ñiño ña ñik̄i'vi ȳj̄i k̄oñū j̄, ta sándi'i ní ña ȳj̄i, saá yóo ña sáxo'v̄i ní ȳj̄i. ⁸ Ta xa un̄i yich̄i x̄aku ndá'v̄ī j̄ noō Ndios ña kindaa ra ña sáxo'v̄i ní ȳj̄i yó'o. ⁹ Ta Ndios ñika'an ra xí'in̄ j̄, kachí ra saá: “Ndeej̄ ña va'a ña saní'ij̄ táku ini ún kúu kuiti ña x̄ín̄i ñó'ó ún. Saá chí tá vitá ní kóni ún, ta x̄a'a ñayó'o va'a koto ñivi ndí ndee ña kómí ún kúu ndee ña káku noō ȳj̄i”, kachí Ndios xí'in̄ j̄. Ta saá kúsij̄ ní inī j̄ x̄a'a ña kúū j̄ t̄a t̄a vitá ní, chí x̄a'a ñayó'o, Jesucristo kúchiño taxi ra ndee ká'no ra ña koo ña xí'in̄ j̄. ¹⁰ X̄a'a ña k'í'vi ní inī j̄ x̄ín̄ī j̄ Jesucristo, ñakán k̄iá kúsij̄ ní inī j̄ k̄iv̄i x̄ítō j̄ ña ká'an̄ ñivi ndi'i t̄o'on ndiva'a xí'in̄ j̄, ta kúsij̄ ní inī j̄ x̄a'a ña kómí̄ j̄ ku'a'a ní tondíni, ta kúsij̄ ní inī j̄ k̄iv̄i ndík̄on̄ ñivi sáxo'v̄i na ȳj̄i x̄a'a ña kándixā j̄ Jesucristo, ta kúsij̄ ní inī j̄ x̄a'a ndi'i ink̄a tondó'ó ña yóo noō j̄. Saá yóo ña, chí k̄iv̄i tá vitá ní kónī j̄, ta ká'no k̄a ndee Ndios yóo ña xí'in̄ j̄.

¹¹ Ndatán ká'an̄ ñii t̄asána, saá ñika'an̄ j̄ t̄o'on

va'a ña kisa ká'no xí'in m̄i i. Ta saá ni, ndó'ó kúu n̄ivi na ch̄inda'á ȳi' i ña ndakuijn i xa'a i saá. Chi vará yóo xa'a ña ndó'ó ka'an ndó to'on va'a xa'a ȳi' i, ta saá ni, xáa noo ndó xini ndó ȳi' i. Vará on s̄iví t̄aa t̄a ndáya'ví ní kúu i, ta on s̄iví t̄aa t̄a lo'o ní ka ví ndáya'ví noo nataa na sákunaní ndó “naapóstol ná'no” kúu i. ¹² Ñii ñii k̄ivi n̄ix̄iyo i xí'in ndó, ta on vása ní-sandakoo i ké'é i ku'a'a ní ñava'a ña saná'a noo ndó ndee Ndios, ta ñii k̄i'va saá xí'in ndee Ndios ké'é i ku'a'a ní milagro xí'in ink̄a ñava'a ná'no ña taxi ña ñaka'nda ini n̄ivi x̄ini na ña. Ta ndi'i ñava'a yó'o ña ké'é i noo ndó kúu ña kisa ndaa xa'a i ndí ndixa kúu i taapóstol ndino'o. ¹³ ¿Án xáni s̄ini ndó ndí ch̄ikāa n̄ino i ndó'ó noo ink̄a n̄ivi na kándixa Jesucristo na táku ink̄a ñoo? Ndixa on s̄iví ñii káchí ké'é i xí'in nayó'o kúu ña ké'é i xí'in ndó'ó, chi ñaki'in i s̄i'ún nda'a n̄ivi na kándixa Jesucristo na táku ink̄a ñoo, ta nda lo'o on vása ní-sandi'i i ndó'ó ña taxi ndó ña xini ñó'ó nda'a i. ¿Án xáni s̄ini ndó ña on vá'a kúu ña on vása ní-sandi'i i ndó'ó saá? Ta saá vitin, xáku ndá'ví i noo ndó ña kasa ká'no ini ndó xa'a ña on vá'a yó'o ké'é i xí'in ndó!

Ta Pablo ndátō'on ra xí'in na kándixa Jesucristo na táku ñoo Corinto ña xa yóo ti'va ra ko'on ra yich̄i un̄i koto ra na

¹⁴ Ta vitin xa yóo ti'va i ko'on i yich̄i un̄i koto i ndó'ó. Ta nda lo'o on sandi'i i ndó'ó ña taxi ndó lo'o ña xini ñó'ó i nda'a i. Chi on vása x̄in i ña taxi ndó s̄i'ún ndó nda'a i, ta ña kóni ndino'o i kúu ña nataxi xí'in m̄i ndó nda'a Jesucristo. Saá chi ndatán yóo sa'ya i, saá yóo ndó noo i. Ta chiño noo n̄ivi na kúu yivá si'í naválí kúu ña

nakaya na s̄i'ún x̄a'a ña chindeé na sa'ya na, ta ɔn s̄iví chiño n̄oɔ naválí kúu ña nakaya na s̄i'ún x̄a'a ña chindeé na yivá si'í na. ¹⁵ Ta saá ȳi'i, x̄i'in ñas̄ij ní ini i xa yóo ti'va i taxi i ndi'i ña kóm̄i i x̄a'a ña chindeé i ndó'ó, t̄and̄a taxi ndi'i x̄i'in m̄ij i x̄a'a ña chindeé i ndó'ó. Ta ñii ñii k̄iv̄i va xi kua'no k̄a ña kí'vi ní ini i x̄ini i ndó'ó, ta ndó'ó, ¿án ñii ñii k̄iv̄i kūa'an noo k̄a ña kí'vi ini ndó x̄ini ndó ȳi'i?

¹⁶ Ndó'ó kúnd̄aa va'a ini ndó ndí nd̄a ñii k̄iv̄i ɔn vása ní-sandi'i i ndó'ó taxi ndó s̄i'ún nda'a i. Ta saá ni, sava ndó'ó x̄ani s̄inj ndó ndí ȳi'i xa sandá'v̄i i ndó'ó x̄i'in ñandíchí s̄inj i. Ta nd̄a lo'o ɔn vása saá. ¹⁷ ¿Án x̄ani s̄inj ndó ndí sandá'v̄i i ndó'ó x̄i'in ña ké'é nañani yó na t̄i'v̄i i n̄ixaa na n̄oɔ ndó? Nd̄a lo'o ɔn vása saá. ¹⁸ Ñani yó ta Tito x̄i'in ink̄a tañani yó, nayó'o kúu nataa na t̄i'v̄i i n̄ixaa n̄oɔ ndó. Ta ndixa kúnd̄aa ini ndó ndí nañani yó yó'o ɔn vása ní-sandá'v̄i na ndó'ó. Ta, ¿án ɔn s̄iví ñand̄aa kúu ña ta Tito x̄i'in ȳi'i ñii k̄i'va viv̄i i n̄ixiyo ini ndi x̄i'in ndó, ta ñii k̄i'va viv̄i i k̄isa ndivi ndi x̄i'in ndó?

¹⁹ ¿Án x̄ani s̄inj ndó ndí ndixa ndíso ndi kūachi ña s̄akuiso ndó ndi i, ta saá t̄aa ndi tutu yó'o ña ndakuijn ndi x̄a'a ndi? Nd̄a lo'o ɔn s̄iví saá. Ta nd̄a v̄ik̄a, ndi'i m̄ij yó kúu n̄ivi na k̄and̄ixa Jesucristo, ta n̄oɔ Ndios k̄a'an ndi ndi'i t̄o'on ña ndát̄o'on ndi x̄i'in ndó. Ta ndixa ndi'i ña k̄isa ndivi ndi kúu x̄a'a ña viv̄i kua'no k̄a ndó yich̄i Jesucristo, chi ndó'ó kúu nañani yó x̄i'in náki'va yó, na kí'vi ini ndi x̄ini ndi. ²⁰ Ta ȳi'v̄i ini i ndí k̄iv̄i xa i n̄oɔ ndó, ta ɔn naní'i i ndó'ó yóo ndó ndatán yóo ña kóni i, ta ndó'ó, ɔn naní'i ndó ȳi'i

yóo i ndatán yóo ña kóni ndó'ó. Saá chi ndí'i ní ini i koto nda sava ndó náa ní ndó xí'in tá'an ndó, ta sava ndó kisa kuíni ini ndó xíni tá'an ndó, ta sava ndó yóo ña sáa ini ndó xíni tá'an ndó, ta sava ndó xa nata'vi tá'an ndó, ta sava ndó yóo to'on ká'an ndó ta sátakué'e ña ini tá'an ndó, ta sava ndó yóo to'on ká'an kuáchí ndó xa'a xí'in tá'an ndó, ta sava ndó'ó xa nduu ndó nivi na ña'a ní ini, ta sava ndó'ó xa nduu ndó nivi na sáa ini ta ndá'yi ndó ta on vása vivíi táku ndó xí'in tá'an ndó. ²¹ Ta saá tuku ndí'i ní ini i ndí kivi xaá i noo ndó ndí Ndios taxi ra ña kuka'an noo i xa'a ña on vá'a táku ndó. Saá chi tá xaá i noo ndó, ta naní'i i ndó'ó ndí on ta'an nandikó ini ndó, ni on ta'an sandakoo ndó ndí'i ña on vá'a ké'é ndó, ta saá kuchuchú ní ini i koni i ndó'ó, tanda kuaku ní i xa'a ña on vá'a ké'é ndó. Saá chi xina'á sava ndó xiki'vi ndó kuachi xí'in náña'a ná on sivi násí'í ndó kúu, án xiki'vi ndó kuachi xí'in nataa na on sivi yi ndó kúu, án xiki'vi ndó ndí'i saá noo kuachi kini. Ta ndí'i ní ini i ndí sava ndó'ó na ké'é ña on vá'a saá, on ta'an nandikó ini ndó, ta ni on ta'an sandakoo ndó ña ké'é ndó ña on vá'a yó'o.

13

¹ Xa yatin kixaa kivi ña ko'on i koto i ndó'ó, ta ñayó'o kuu yichi uni ña xaá i koto i ndó'ó. Saá chi ndayí Ndios ña nita na xina'á káchí ña ndí xa'a ña kuchiño nivi kasa nani na kuachi xí'in ñandaa, xíni ñó'ó ovi án uni nivi ña ndakuiin na kasa ndaa na xa'a kuachi, káchí ndayí Ndios. ² Kivi tá nixiyo i xí'in ndó yichi ovi, ta ndato'on i to'on yo'vi xí'in ndó'ó na kúu na

on x̄iin sandakoo ké'é ña on vá'a. Ta vitin vará on vása ñíndichi j̄ x̄í'in ndó, ta tuku ká'an j̄ x̄í'in ndi'i ndó ndí x̄ínj̄ ñó'ó sandakoo ndó ké'é ndó ña on vá'a. Tá on x̄iin ndó kasa ndivi ndó saá, ta k̄ivj̄ xaaj̄ noo ndó, ta yo'v̄j̄ sando'o j̄ ndó'ó. ³ Saá ke'é j̄ x̄í'in ndó, chi ndó'ó ndúkú ndó ña saná'a káxín j̄ noo ndó ndí ndixa Jesucristo tax̄i ra ndayí nda'aj̄ ña ndato'on j̄ to'on ra x̄í'in ndó. Ta Jesucristo on vása ké'é ra x̄í'in ndó ndatán ké'é ñii t̄aa t̄a on vása kómí ndeē, ta ña ké'é Jesucristo x̄í'in ndó sáná'a ña ndí ndixa kúu ra t̄aa t̄andeé ní. ⁴ Vará Jesucristo n̄ix̄iyo ra ndatán ñii t̄aa t̄a on vása kómí ndeē k̄ivj̄ k̄atakaa ndaa na ra nda'aj̄ tón cruz, ta n̄ix̄i'j̄ ra, ta vitin x̄í'in ndeē ká'no Ndios táku ra. Saá tuku m̄j̄ ndj̄, vará ñii káchí x̄í'in Jesucristo kúu ndj̄ nataa na on koó ndeē kómí, ta ñii káchí x̄í'in ra táku ndj̄ x̄í'in ndeē Ndios xa'aj̄ ña kasa chiño ndj̄ noo ndó'ó.

⁵ Ta ndó'ó x̄ínj̄ ñó'ó koto va'a x̄í'in m̄j̄ ndó, xa'aj̄ ña va'a kundaaj̄ ini ndó án ndino'o ini ndó kándixa ndó Jesucristo. Ta saá va'a ná koto ndoso x̄í'in m̄j̄ ndó án ndixa kándixa ndó ra. Tá keta va'a ndó noo ña koto ndoso x̄í'in m̄j̄ ndó saá, ta saá kundaaj̄ ini ndó ndí Jesucristo táku ra ini ndó. Tá on vása keta va'a ndó saá, ta on s̄ivj̄ n̄ivj̄ na ndino'o ini kándixa Jesucristo kúu ndó. ⁶ Ta m̄j̄ ndj̄, kúndaaj̄ ini ndj̄ ndí ndó'ó nákonj̄ ndó ndí xa keta va'a ndj̄ noo ña x̄ito ndoso x̄í'in m̄j̄ ndj̄ saá, chi kúu ndj̄ nataa na ndixa ndino'o kándixa Jesucristo, ta táku ra ini ndj̄. ⁷ Ta ndúkú ndj̄ noo Ndios ña chindeé ra ndó'ó, ña on ke'é ndó nda ñii ña on vá'a. Saá chi ña ndáya'ví ní ka noo ndj̄ kúu ña ké'é ndó ñava'a ndatán kóni Ndios. Ta lo'o kuiti ndáya'ví noo ndj̄ tá sava

ndó'ó xáni s̄inj̄i ndó ndí ɔn vása kómí ndj̄i ndáyí Jesucristo ña kisa chiño ndj̄i n̄oɔ ndó, chi xáni s̄inj̄i ndó ndí ɔn vása ní-keta va'a ndj̄i n̄oɔ ña x̄ito ndoso xí'in m̄ij̄i ndj̄i. ¡Ta ɔn vása saá! ⁸ Chi m̄ij̄i ndj̄i, ɔn vása kúchiño ke'é ndj̄i nda ñii chiño ña ɔn vása yóo yu'ú xí'in ñandaḡḡ. Ta kuiti kúchiño kasa ndivi ndj̄i chiño ña yóo yu'ú xí'in ñandaḡḡ. ⁹ Ta xa'a ñayó'o, ká'no ñasij̄i nákaḡ ini ndj̄i k̄ivj̄i kúu ndj̄i nataḡa na ɔn koó ndee kómí, ta kúsij̄i ini ndj̄i k̄ivj̄i x̄ito ndj̄i ndí ndó'ó kúu n̄ivj̄i nandee, ta va'a ndíkɔn ndó yichj̄i Jesucristo. Ta saá ndúkú ndj̄i n̄oɔ Ndios ña chindeé ra ndó'ó ña ñii ñii k̄ivj̄i vivíi k̄a kua'no ndó yichj̄i Jesucristo, taḡḡa tɔḡḡa ndó nduu ndó n̄ivj̄i na n̄ix̄inɔ ndino'o ndatán yóo m̄ij̄i ra. ¹⁰ Ñakán k̄iḡa vitin k̄ivj̄i ɔn vása ñíndichi j̄i n̄oɔ ndó, ta t̄aa j̄i tɔ'on kue'e xa'a ña nandikó ini ndó ta sandakoo ndó ké'é ndó ña ɔn vá'a. Ta saá k̄ivj̄i xaḡ j̄i n̄oɔ ndó, ta ɔn konj̄i ñó'ó j̄i tɔ'on kue'e k̄a'an j̄i xí'in ndó. Saá chi Jesucristo taḡi ra ndáyí ra nda'a j̄i xa'a ña chindeé j̄i ndó'ó ña vivíi k̄a kua'no ndó yichj̄i ra, ta ɔn s̄ivj̄i xa'a ña sandi'i j̄i xa'a ndó'ó kúu ña taḡi ra ndáyí ra nda'a j̄i.

*TaPablo ndáyi ra n̄ivj̄i
na kándixa Jesucristo na táku ñoo Corinto*

¹¹ Nañani yó xí'in náki'va yó, vitin t̄aa j̄i tɔ'on ña ndáyij̄i ndó'ó. Ndúkú j̄i n̄oɔ ndó ndí ná kunakaḡ ñasij̄i ini ndó, ta chikaḡ ndó ndee ña kua'no ndó yichj̄i Jesucristo, taḡḡa tɔḡḡa ndó nduu ndó n̄ivj̄i na n̄ix̄inɔ ndino'o ndatán yóo m̄ij̄i ra. Ta chikaḡ ndó ndee ini tá'an ndó, ta koo yu'ú ndó xí'in tá'an ndó, ta vivíi kutaku ndó xí'in tá'an ndó. Ta saá ndixa Ndios koo ra xí'in ndó, chi Ndios kí'vi ní ini ra xíini ra m̄ij̄i yó, ta táxi ra ña

koo ñavā'a ini yó. ¹² Ta ndó'ó, kivi chindeé tá'an ndó, ta xí'in ñatō'ó ní ini ndó chito ndó noo tá'an ndó. ¹³ Ndi'i nivi na kándixa Jesucristo na táku ñoo yó'o, tí'ví na to'on ña chindeé na ndó'ó.

¹⁴ Ta Jesucristo, Taa tāká'no noo yó, ¡ná ke'é ra ñavā'a ní xí'in ndó! ¡Ná saná'a Ndios noo ndó ndí ndixa kí'vi ini ra xini ra ndó'ó! Ta, ¡ñii yu'ú ná koo ñii ñii ndó xí'in Níma Ndios, chi táku ña ini ndó! Saá ná koo ña.

**Alcatlatzala Mixtec New Testament
Mixtec, Alcatlatzala: Alcatlatzala Mixtec New
Testament (New Testament+)**

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mixtec, Alcatlatzala

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

a74bfb3f-bd55-5ab9-983e-8d19de48c198